Czwartek, 24 września 1936 - Nr. 173
(Pismo wychodzi w dniu datowania)

10 stron

DZIEŃ BYDGOSKI

10 GR.

ILUSTROWANY

OBRAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORZA — DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA — DZIEŃ KOCIEWSKI GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA — DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA — — — — — — — — — — —

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 206.868

Liga Narodów uznała prawa delegacji abisyńskiej

Jak zachowają się teraz Włochy?

Genewa, 23. 9. (PAT.) W pracach komisji weryfikacyjnej, badającej pełnomocnictwa delegacji abisyńskiej zaszedł dziś **zasadniczy zwrot.** Komisja ta **uznała mianowicie pełnomocnictwa delegacji abisyńskiej za prawidłowe i upoważniające delegację abisyńską do udziału w pracach zgromadzenia Ligi Narodów.** W konsekwencji **porzucono wszelkie projekty co do odesłania sprawy pełnomocnictw delegacji abisyńskiej do trybunału haskiego.**

Stanowisko komisji wywołało **wielkie wrażenie wśród delegacyj na zgromadzenie Ligi** oraz w kołach prasowych. Wszyscy stawiają sobie pytanie, **jak zachowają się obecnie Włochy i czy w konsekwencji sytuacji, wytworzonej w Genewie nie postanowią wycofać się definitywnie z Ligi Narodów.**

Po zakomunikowaniu zgromadzeniu Ligi tego raportu, przewodniczący zapytał, czy któryś z delegatów nie pragnie zabrać głosu. Przedstawiciel Węgier gen. Tanczos postawił wniosek, aby głosowanie było imienne. Wniosek ten poparli delegaci Austrii i Albanii.

W konsekwencji przewodniczący zarządził głosowanie imienne. Dało ono następujący wynik: **za raportem padły 43 głosy,** powstrzymało się 6 delegacji (Bułgaria, Panama, Syjam, Szwajcaria, Venezuela i Portugalia), przeciw raportowi — 4 (Austria, Węgry, Albania i Ekwador).

Przewodniczący oznajmił, że raport komisji weryfikacyjnej został przyjęty.

Zawiłe komentarze

komisji weryfikacyjnej na plenum zgromadzenia Ligi

Genewa, 23. 9. (PAT). **Zgromadzenie Ligi Narodów,** które zebrało się dziś, o godz. 19, wysłuchało drugiego raportu, przedstawionego przez komisję weryfikacyjną, która stwierdza, że szczególną jej uwagę zwróciła kwestia pełnomocnictw delegacji abisyńskiej. Pełnomocnictwa tej delegacji pochodzą od tej samej władzy, która dawniej wielokrotnie pełnomocnictwa te wydawała na poprzednie sesje zgromadzenia Ligi. Lecz od czasu wystawienia tych pełnomocnictw (14 i 19 września) **sytuacja Abisynii uległa pod wieloma względami poważnym zmianom. Szef państwa znajduje się zagranicą, rząd nie przebywa już w stolicy.** Według niektórych dokumentów, przedstawionych komisji, inna władza rządowa utworzyć się miała w innej części kraju. **Jest rzeczą szczególnie trudną wydać sąd o zasięgu tej władzy, jak również o znaczeniu węzłów, istniejących pomiędzy tą władzą a szefem państwa.** Sprawa, którą zająć się musiała komisja, polegała na tym, czy szef państwa, od którego pochodzą badane pełnomocnictwa, posiadał władzę dostatecznie realną, aby pełnomocnictwa te uczynić całkowicie prawidłowymi. Sprawa wydała się komisji szczególnie delikatna. **Żaden z członków komisji nie opowiedział się za rozstrzygnięciem negatywnym i nie zaproponował, aby uznano, że pełnomocnictwa są nieprawidłowe.**

W konsekwencji przeważyła ostatecznie opinia, że odwołanie się do Hagi nie miałoby znaczenia praktycznego i że najlepszym rozwiązaniem byłoby zaproponowanie zgromadzeniu, aby uznało pełnomocnictwa delegacji abisyńskiej — mimo istniejących wątpliwości co do ich prawidłowości — za wystarczające i pozwalające tej delegacji na zasiadanie w zgromadzeniu.

Opinia ta uzyskała jednomyślną aprobatę komisji, która, przyjmując ją, brała pod uwagę, że wątpliwość, o której była mowa, powinna działać na korzyść tego, na którym wątpliwość ta ciąży.

Najwyższy order Iranu dla P. Prezydenta Rzplitej

Warszawa, 23. 9. (PAT.) P. Prezydent Rzplitej przyjął dziś na audiencji posła Iranu **Hamida Sayah'a,** który wręczył P. Prezydentowi odznaki orderu **„Pahlavi".**

Order ten jest **najwyższym odznaczeniem Iranu** i posiada tylko jedną klasę.

Jutro kpt. Janusz i por. Brenk wracają do Torunia

Jak nam donoszą, bohaterska załoga balonu L. O. P. P.-u kap. Janusz i por. Brenk przybywają do Torunia w piątek pociągiem pospiesznym z Warszawy o godz. 18.50.

Warszawa, 23. 9. (PAT.) W dn. 23 b. m. minister Komunikacji płk. dypl. Ulrych dokonał w sali konferencyjnej Ministerstwa dekoracji kpt. **Antoniego Janusza** po raz drugi złotym krzyżem zasługi i por. **Stanisława Brenka** srebrnym krzyżem zasługi za ich brawurowy lot w wyścigu balonowym o puchar imienia Gordon Bennetta.

Żelazny pierścień wojsk powstańczych

zacieśnia się wokół Madrytu

Talavera, 23. 9. (PAT). Specjalny wysłannik Havasa donosi, że **miasto Maqueda zajęte zostało po stosunkowo krótkiej walce.**

Po przeprowadzeniu **manewru okrążającego,** oddziały nacjonalistyczne wtargnęły do miasta o świcie i rozpoczęły niezwłocznie **gwałtowny ogień.** Akcja ich była popierana przez liczne samoloty, które unosząc się na niewielkiej wysokości **prażyły przeciwnika ogniem karabinów maszynowych.** Końcowy szturm na miasto rozpoczął się o godz. 9,30. Próba oporu ze strony wojsk rządowych nie dała rezultatu i wojska te rozproszyły się i zaczęły uciekać w rozsypce. Żołnierze Legii Cudzoziemskiej ostrzeliwali grupy uciekających z karabinów maszynowych, zaścielając ich trupami drogę na przestrzeni około 2 km. **Straty wojsk rządowych obliczane są na 900 z górą zabitych.** Posuwając się dalej przednie straże wojsk powstańczych doszły na północy **pod Quismondo,** zaś na południu pod **Torrios.**

Burgos, 23. 9. (PAT). Korespondent Havasa donosi, że **miasto Zumaya, które w ostatnich dniach zajęte zostało przez wojska powstańcze było siedzibą głównej kwatery wojsk rządowych.** Zajęcie tego ważnego punktu strategicznego, położonego o 37 km od San Sebastian pozwoli na **uruchomienie połączenia kolejowego przez Zumarraga z siecią kolejową północnej Hiszpanii.**

Oddziały powstańcze zajęły również **miejscowości Arrona i Cestona** i posuwają się w kierunku **Deva,** które, jak przypuszczają, będzie ostatnim punktem silniejszego oporu na drodze do Bilbao.

Kolumna wojsk powstańczych, która wyruszyła z Vittoria zajęła **Puerto de Arlasan i Balinas de Leniz.** Straty przeciwnika były bardzo znaczne.

Zamordowanie trzech sióstr konsula Urugwaju w Madrycie

powodem zerwania wszelkich stosunków z Hiszpanią

Buenos Aires, 23. 9. (PAT). Dzienniki zamieszczają obszerne doniesienia **o zamordowaniu trzech sióstr wicekonsula Urugwajskiego — Aguiara w Madrycie.**

Opuściły one swój dom dnia 14 września chcąc udać się do Puerta Delbos. Po drodze zaczepili je milicjanci, którzy zmusili je **do wejścia do samochodu.** Samochód ten odjechał następnie w nieznanym kierunku. Od tej chwili wszelki ślad po tych kobietach zaginął.

W dniu 20 września charge d'affaires Urugwaju zawiadomił władze hiszpańskie o zniknięciu tych trzech kobiet, lecz otrzymał odpowiedź, że władze nie są w możności udzielić mu na ten temat jakichkolwiek informacyj.

Krewni i przyjaciele zaginionych podjęli energiczne poszukiwania, które **doprowadziły do odnalezienia w kostnicy trzech zamordowanych sióstr.**

Wczoraj w południe **prezydent Urugwaju Terra zwołał posiedzenie rady ministrów, na którym postanowiono zerwać wszelkie stosunki z rządem madryckim.**

„Czerwoni" jeńcy hiszpańscy pod silną eskortą powstańców maszerują skuci do obozu koncentracyjnego.

Zjazd Związku Muzeów w Polsce

Warszawa, 23. 9. (PAT). Dnia 26—29 września rb. odbędzie się w Warszawie zjazd Związku Muzeów w Polsce. Obrady będą odbywały się częściowo na Zamku, częściowo w uniwersytecie. W obradach biorą udział przedstawiciele wszystkich **muzeów w Polsce.**

P. wicepremier Kwiatkowski na Zamku

Warszawa, 23. 9. (PAT.) Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął dziś po południu wicepremiera i ministra Skarbu **inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego.**

Jeszcze o incydencie w Gdańsku

w czasie pobytu krążownika „Leipzig"

Nota min. Becka do członków Rady Ligi Narodów

Genewa, 23. 9. (PAT.) Min. spraw zagranicznych **Józef Beck** przesłał na ręce sekretarza generalnego Ligi Narodów celem zakomunikowania członkom Rady Ligi Narodów **następującą notę:**

Rada Ligi Narodów w następstwie raportu Wysokiego Komisarza Ligi w Gdańsku z dn. 30 czerwca 1936 r. zajmowała się na swym posiedzeniu w dn. 4 lipca 1936 r. **incydentem, jaki miał miejsce w dn. 25 czerwca podczas wizyty w Gdańsku niemieckiego krążownika „Leipzig".** Rada Ligi Narodów doszła do wniosku, że **incydent posiadał charakter międzynarodowy** i biorąc pod uwagę, iż zgodnie ze statutem W. Miasta **Polska powołana jest do prowadzenia zagranicznych spraw Gdańska,** zdecydowała „prosić rząd polski, aby podjął się w jej imieniu przestudiowania tej sprawy na drodze dyplomatycznej i wystosowania do Rady na jej następną zwyczajną sesję raportu o wynikach postępowania, jakie uzna za właściwe przedsięwziąć".

W wykonaniu tego dokładnie określonego mandatu, powierzonego mu przez Radę, rząd polski — głosi dalej nota — polecił 7 lipca swemu ambasadorowi w Berlinie **przeprowadzić rozmowy z rządem niemieckim,** celem wyświetlenia sprawy we wszystkich jej aspektach.

Polski punkt widzenia na główne argumenty, wysunięte w tej sprawie, został podzielony przez rząd niemiecki, co pozwoliło dn. 24 lipca na wymianę not, których treść jest następująca:

Nota ambasadora Lipskiego do ministra spraw zagranicznych Rzeszy von Neuratha:

„Panie Ministrze Rzeszy. Z polecenia mego rządu mam zaszczyt podać Waszej Ekscelencji do wiadomości co następuje: Dn. 25 czerwca przybył z wizytą do W. Miasta Gdańska krążownik niemiecki „Leipzig". Dowódca tego okrętu przy składaniu wizyt urzędowych przewidzianych w porozumieniu między Rządem Polskim a Senatem W. Miasta **pominął osobę Wysokiego Komisarza Ligi Narodów p. Lestera.** Sprawa ta znalazła w prasie niemieckiej szeroki odgłos co dało powód do różnych komentarzy. W związku z tym Rada Ligi wniosła sprawę na porządek dzienny i w dn. 4 lipca po zaznajomieniu się z raportem Wysokiego Komisarza oraz po wysłuchaniu oświadczenia prezydenta Senatu W. Miasta i opinii członków Rady, zdecydowała **zwrócić się do Rządu Polskiego, któremu powierzone jest prowadzenie spraw zagranicznych W. Miasta z prośbą o zbadanie sprawy w drodze dyplomatycznej.** Wobec powyższego mam zaszczyt prosić Waszą Ekscelencję, aby zechciał udzielić informacyj co do stanowiska rządu Rzeszy w tej sprawie, któreby pozwoliły wywiązać się Rządowi Polskiemu z powierzonego mandatu".

Nota niemiecka przesłana tegoż dnia ambasadorowi Lipskiemu przez min. spraw zagranicznych Rzeszy von Neuratha potwierdza w swej pierwszej części odbiór noty polskiej oraz przytacza jej treść.

Nota niemiecka ma brzmienie następujące:

„Panie Ambasadorze. Mam zaszczyt potwierdzić W. E. odbiór Pańskiego pisma z dnia 24 lipca 1936. W piśmie tym donosi Pan, że Rada Ligi Narodów na posiedzeniu w dn. 4 lipca postanowiła poprosić Rząd Polski, aby ten uzyskał w drodze dyplomatycznej od rządu niemieckiego wyjaśnienie sprawy niezłożenia w dniu 25 czerwca oficjalnej wizyty Wysokiemu Komisarzowi Ligi Narodów w Gdańsku przez dowódcę niemieckiego krążownika „Leipzig". Równocześnie prosi Pan w swym piśmie rząd niemiecki o udzielenie informacyj o jego stanowisku w tej sprawie, któreby pozwoliły Rządowi Polskiemu na wypełnienie powierzonego mu mandatu.

W imieniu rządu niemieckiego mam zaszczyt donieść W. E. co następuje:

Biorąc pod uwagę znane incydenty, które miały miejsce podczas przyjęcia, wydanego w końcu sierpnia z. r. przez Wysokiego Komisarza Ligi Narodów na cześć oficerów niemieckiego krążownika „Admirał Scheer" rząd niemiecki nie chciał narażać oficerów niemieckich na powtórzenie się podobnej obrazy. To też wydał dowódcy krążownika „Leipzig" polecenie, aby powstrzymał się od składania wizyty p. Lesterowi. Nie istniała tedy chęć postępowania przeciw statutowi W. Miasta lub przeciw prawom Polski".

Z drugiej strony — głosi dalej nota min. Becka — zakomunikowana członkom Rady sprawa wizyty trzech jachtów żaglowych wojennej marynarki niemieckiej w dn. 17 lipca została załatwiona na skutek inicjatywy Rządu Polskiego zgodnie z życzeniem wszystkich stron zainteresowanych. Rada przyjmie niewątpliwie z zainteresowaniem do wiadomości, że **żaden nowy incydent, podobny do tego, jakim zajmujemy się obecnie, nie wydarzył się w Gdańsku.** Rząd Polski żywi nadzieję, że członkowie Rady zechcą znaleźć w notach wymienionych w Berlinie, jak również w niniejszym raporcie dowód wysiłku, dokonanego przez Rząd Polski w granicach swego mandatu, celem utrzymania normalnego stanu rzeczy w Gdańsku. **Ze swej strony Rząd Polski oświadcza, że jest zawsze gotów wykonywać w przyszłości swą akcję pojednawczą, celem usuwania trudności w sprawach, dotyczących W. Miasta Gdańska.**

Nad Pomorzem

wiedzie trasa lotu konkursowego juniorów

Warszawa, 23. 9. (PAT.) W dniu jutrzejszym rozpoczyna się **6 krajowy lotniczy konkurs turystyczny** w konkurencji juniorów. W zawodach biorą udział **23 samoloty.** Lot odbędzie się w 4 etapach dziennych: pierwszy etap **Warszawa—Bydgoszcz,** drugi — **Bydgoszcz—Wilno,** trzeci — **Wilno—Lwów,** czwarty — **Lwów—Warszawa.**

Dziś w lokalu Aeroklubu R. P. przy ul. Królewskiej nr. 2 odbyła się **odprawa zawodników.** Po udzieleniu pilotom szeregu wskazówek dotyczących konkursu przez sekretarza generalnego Aeroklubu R. P. płk. Chramca odbyło się losowanie kolejności startu samolotów.

Start nastąpi jutro o godz. 8 rano z lotniska mokotowskiego w odstępach 3-minutowych.

100 tysięcy złotych

Hojny dar nauczycielstwa na F. O. N.

Warszawa, 23. 9. (PAT.) W dniu dzisiejszym generalny inspektor sił zbrojnych gen. dyw. Śmigły-Rydz przyjął delegację prezydjum Związku Nauczycielstwa Polskiego w osobach prezesa Jana Kolanki, wiceprezesa Zygmunta Nowickiego, przedstawiciela sekcji szkolnictwa średniego Stefana Drzewieckiego red. nacz. „Głosu Nauczycielskiego" Faustyna Frysza i przedstawiciela wydziału finansowego Piotra Podużgiela. Delegacja zameldowała naczelnemu wodzowi o złożeniu na fundusz obrony narodowej 100 tysięcy w obligacjach Pożyczki Narodowej.

Nowy kurator poznańsko-pomorski dr. Jakóbiec

obejmuje urzędowanie

(ch) **Poznań,** 23. 9. (Tel. wł.) Nowy kurator okręgu szkolnego poznańsko - pomorskiego **dr. J. Jakóbiec** ma objąć urzędowanie w dniu 1 października.

Polska na Międzynar. Kongresie Turystycznym w Monte Carlo

Warszawa, 23. 9. (PAT). W Monte Carlo zakończył swoje obrady **Międzynarodowy Kongres Turystyczny** (Alliance Internationale de Tourisme), w którym wzięli udział **przedstawiciele 24 państw świata.** — Polska reprezentowana była przez delegację zarządu głównego Polskiego Touring-klubu w osobach prezesa klubu wiceministra F. Świtalskiego oraz wiceprezesa Stanisława Reszczyńskiego.

Piękna pogoda nad morzem

Od szeregu dni nad brzegami morza polskiego panuje ciepła i słoneczna pogoda. Temperatura morza wynosi w godzinach południowych 20 stopni. Na plaży jest znacznie wyższa temperatura, a na wydmach w słońcu dochodzi do 38 stopni. Pogoda sprzyja również przybrzeżnym połowom ryb.

Nędza, głód i brud

Komunistyczna gmina wśród dziewiczych lasów Brazylii

Rio de Janeiro, 23. 9. (PAT). Senatorowie **Edgard de Arruda i Waldemar Falco** otrzymali od ministra Spr. Wewnętrznych i Sprawiedliwości stanu Ceara telegram informujący ich o fakcie, jaki mógł się zdarzyć tylko w tak olbrzymim kraju, jakim jest Brazylia.

Oto **w stanie Ceara** (stan leżący w dorzeczu Amazonki) w lasach w okolicy Lourenço **patrol policji odkrył osiedle, zamieszkałe przez 900 ludzi, żyjących w komunie,** pod kierownictwem osobnika znanego pod imieniem Ladimir.

Osiedle to, żyjące **w wielkiej karności i posłuchu wobec swego szefa,** uprawiało niewielką przestrzeń ziemi, otrzymując od swego naczelnika gminy racje żywności i odzienie, zdobywane przezeń w drodze kwesty. Kwestarzy swych rozsyłał Ladimir daleko, bo aż do Natalu, stolicy stanu Rio Grande do Norte. **Członkowie tej rzekomo komunistycznej gminy żyli we wspólności kobiet,** swemu szefowi zaś pozwalali na to, że utrzymywał sobie poprostu **harem z 16 dziewcząt.** W gminie panowała wielka **nędza, głód i brud.**

Członkowie policji stanowej, którzy likwidowali ową osadę, zastali tam, mimo, że osada była położona nad rzeką, niesłychanie niehigieniczne warunki życia. **Osada była formalnie pożerana przez insekty.**

Z badań przeprowadzonych na miejscu okazało się, że 80 proc. członków tej komunistycznej gminy, byli to uczestnicy komunistycznych rozruchów z listopada 1935 r., którzy uciekli ze stanu Rio Grande do Norte z obawy przed aresztowaniem. Są to przeważnie **„ludzie leśni",** cabokle, którzy dali się omamić jakiemuś szalbierzowi, którego nazywali **„beato" — błogosławionym.**

Policja, likwidując tę rzekomo komunistyczną osadę, aresztowała szefa gminy **„błogosławionego Ladimira",** jego sekretarzy i „kwestarzy", a zbałamuconych członków gminy odstawiła do miejsc ich przynależności.

Neurath bawi w Budapeszcie „prywatnie"

Berlin, 23. 9. (PAT.) Prasa tutejsza donosi z Budapesztu, że bawiący tam **minister spraw zagranicznych Rzeszy von Neurath** w rozmowie z dziennikarzami niemieckimi podkreślił **prywatny charakter swej podróży** i zaprzeczył różnym domysłom prasy zagranicznej, w szczególności zapowiedzi spotkania z austriackimi mężami stanu.

Jak to nazwać?

Akt uległości b. ambasadora Abisynii wobec Włoch

Paryż, 23. 9. (PAT). Poseł abisyński w Paryżu **Wolde Mariam** zgłosił w ambasadzie włoskiej **uległość władzom włoskim.**

Paryż, 23. 9. (PAT). **Zgłoszenie uległości przez b. posła abisyńskiego w Paryżu Wolde Mariam odbyło się w godzinach popołudniowych w ambasadzie włoskiej szczególnie uroczyście.** Obecni byli przy tym ambasador Cerruti, attaches wojskowy i morski oraz przedstawiciele prasy.

Wolde Mariam złożył następującą przysięgę: **„Oświadczam, iż przyjmuję z wolnej woli suwerenność J. K. Mości króla Włoch i cesarza Abisynii Wiktora Emanuela III i poddaję się całkowicie i lojalnie prawom i postanowieniom, jakie dostojny monarcha ustanowi dla swego imperium. Oświadczam uroczyście, że nie będę uznawał ani w Abisynii ani poza Abisynią żadnej innej władzy, jak tylko władzę, mianowaną i ustanowioną dla mieszkańców Abisynii przez prawowitego panującego monarchę Wiktora Emanuela III, króla Włoch i cesarza Abisynii".**

Strajk... mleczny grozi N. Jorkowi

Nowy Jork, 23. 9. (PAT) Mieszkańcom Nowego Jorku grozi **strajk mleczny.** Farmerzy żądają podwyższenia ceny mleka, na co gubernator i stanowa komisja rolnicza nie chcą się zgodzić. Na czele związku farmerów „New York Milk Producers Association" stoją dwaj farmerzy polscy Stanisław i Feliks Piaseccy.

Raz jeszcze chce zdobyć miliony

Nowy Jork, 23. 9. (PAT). 75-letni William Durant, ongiś założyciel sławnej na świat cały General Motors Company, a następnie fabryk samochodowych pod własnym jego nazwiskiem — człowiek, który dorobił się fortuny 120 milionów dolarów i wszystko stracił w r. 1929 — założył obecnie sklep spożywczy w znanej miejscowości kąpielowej na wybrzeżu stanu New Jersey, Asbury Park. Durant twierdzi, że jeszcze jest tak młody i pełen energii, że w przeciągu kilku lat rozwinie firmę swoją na całe Stany Zjednoczone w t. zw. „Koncern łańcuchowy" i raz jeszcze **dorobi się milionów.**

Katastrofa kolejowa pod Lourdes

14 zabitych — 30 rannych

Paryż, 23. 9. (PAT). W odległości kilku kilometrów od Lourdes wydarzyła się katastrofa kolejowa, w której utraciło życie kilku pasażerów. Dokładne rozmiary katastrofy nie są jeszcze znane.

Lourdes, 23. 9. (PAT.) **Katastrofa kolejowa pod Lourdes** miała przebieg następujący: Pociąg kursujący między **Lourdes a Avignon,** idący z opóźnieniem z powodu osłabienia prądu elektrycznego, zderzył się w pobliżu St. Assun z pociągiem idącym z Lourdes, który idąc z szybkością 60 km na godzinę, wpadł na poprzedzający go **ekspress.**

Dotychczas wydobyto **14 zabitych i 30 rannych,** którzy zostali niezwłocznie umieszczeni w szpitalach w Tarbes i w Lourdes.

Na miejscu katastrofy znajdują się władze z prefektem na czele oraz biskupi z Tarbes i Lourdes. Akcja ratownicza odbywa się bardzo sprawnie.

Komuna w akcji frontów ludowych

Od kilku już miesięcy przeżywa Francja wciąż rosnącą falę nacisku, wywieranego na rząd przy pomocy ruchu strajkowego.

Jest rzeczą wielce znamienną, że ta fala wzbiera właśnie w tym czasie, gdy Francją rządzi lewica. Szefem rządu jest **jeden z wybitnych przywódców II Międzynarodówki**, Leon Blum; gabinet opiera się o partie o obliczu wyraźnie lewicowym. Gdybyśmy ten charakter obecnego rządu francuskiego chcieli uzmysłowić przez porównanie z naszymi stosunkami, moglibyśmy powiedzieć: **rządzi francuska PPS, rządzą odpowiedniki francuskie naszych Niedziałkowskich i Czapińskich przy aktywnej współpracy francuskich odpowiedników naszych Ratajów i Thuguttów.**

A jednak, mimo to Francja jest coraz **gwałtowniej wstrząsana paroksyzmami ruchu strajkowego**, jest widownią zwłaszcza t. zw. strajków okupacyjnych.

A przecież w porównaniu z dolą świata pracowniczego gdzie indziej położenie francuskiej warstwy pracowniczej nie jest wcale gorsze; wręcz przeciwnie: z pewnością o wiele lepsze... Poziom potrzeb życiowych francuskiego robotnika fabrycznego i pracownika umysłowego, jego warunki pracy i wysokość zarobków, **nie usprawiedliwiają stanowczo tak ostrych form walki ekonomicznej, jakie obecnie zostają zastosowane...**

Więc to, co widzimy teraz we Francji, **nie ma źródła w walce ekonomicznej**, przyczyn szukać trzeba w zupełnie innej sferze i ogóła innych pobudkach...

Już w czerwcu, gdy ruszyła się we Francji i coraz bardziej potężnieć poczęła fala strajkowa, oświadczył minister — socjalista Salengro, że „wobec **wmieszania się do akcji strajkowej elementów, nie mających nic wspólnego z akcją robotników**, zmierzającą do poprawy doli ekonomicznej, **rząd będzie zmuszony przedsięwziąć jak najostrzejsze środki represyjne**".

Powiedział to nie „wróg klasy robotniczej", nie polityk, należący do obozu „kapitalistyczno-burżuazyjnego" — a jeden z **czołowych przywódców socjalistycznych, burmistrz robotniczego okręgu przemysłowo-górniczego.**

Od tej zapowiedzi upłynął kwartał i ruch strajkowy bynajmniej nie opadł, wręcz przeciwnie: wzmógł się.

To też ostatniej niedzieli w kilku najważniejszych punktach Francji podnieśli głos ostrzegawczy najwybitniejsi politycy i ministrowie obecnego rządu. Wiec wicepremier i minister wojny p. Daladier, będący zarazem prezesem partii radykalnej, z całym naciskiem podkreślił **dywersyjną robotę komunistów**, sprzymierzonych we „froncie ludowym", **potępił prowokatorską rolę komuny w wywoływaniu strajków okupacyjnych.** Wiec minister sprawiedliwości Rucart, również jeden z przywódców radykalistów nazwał tych, którzy szermują w kraju falą strajkową, ludźmi, podcinającymi poczucie prawa w kraju.

Ale najbardziej znamienne, a zarazem najbardziej ostre było wystąpienie szefa rządu, a równocześnie szefa partii socjalistycznej, Leona Bluma. **Zdemaskował on dywersyjną rolę komunistów.** Chcą oni postawić rząd przed koniecznością użycia siły. Spekulują na to, że wreszcie skończy się cierpliwość rządu i poleje się krew. A wtedy, gdy uda się im pokłócić warstwę robotniczą ze sferami rządowymi, gdy wykopią przepaść między światem pracy a strażnikami bezpieczeństwa i ładu w państwie — wtedy tymi, który z tego posiewu zbierać będą owoce, będą... komuniści.

Czyż to stanowisko, zajęte przez premiera Bluma, ta jego diagnoza, ta ocena celu, do którego właściwie zmierza komuna, idąc na koncepcję „frontów ludowych", nie jest właściwie powtórzeniem tego, co stale mówimy naszym socjalistom?

My bowiem już od dawna uświadomiliśmy sobie, że **budzenie złudnych nadziei i podniecanie stale napiętego potencjału niezadowolenia — kończy się zawsze przejęciem cugli z rąk przywódców związków zawodowych czy partyj robotniczych — że wspólne występy z komunistami kończą się prędko zdystansowaniem na rzecz elementów najbardziej skrajnych.** Powstrzymanie bowiem masy, ustawionej na równi pochyłej udaje się — zgodnie z prawami fizyki — tylko przy użyciu dużej siły. A tej socjaliści nie mają i mieć nie mogą...

A jeśli tak jest we Francji, gdzie obecnie skład rządu jest socjalistyczno - radykalistyczny, jeśli mimo to tam „tertius gaudens" est... komuna — to tym bardziej przykład francuski stanowić musi **ostrzegawcze memento dla tych, którzy u nas wciąż jeszcze roją kombinacje „frontu ludowego" i wdają się we flirty z komuną.**

Okres paradoksów politycznych

Sensacyjne mowy generałów angielskich — Prawda, rzeczywistość i... paradoks

Groteskowa bywa często rzeczywistość polityczna w niespokojnych czasach, jakie przeżywa Europa. Wydarzają się rzeczy, o których się nikomu nie śniło, które wczoraj byłyby niemożliwe a dzisiaj stały się faktem. Tak bardzo płynną jest rzeczywistość europejska, tak szybkie i wielkie są skoki w polityce.

Niedawno skończyły się manewry armii sowieckiej w okręgu wojennym białoruskim. Na manewrach obecne były zagraniczne delegacje wojskowe: brytyjska, francuska, czechosłowacka. Po manewrach odbył się bankiet, podczas którego dowódca armii białoruskiej, gen. Uborewicz, wzniósł toasty na cześć króla Edwarda VIII, prezydenta Lebrun i prezydenta Benesza. Już i ten toast na cześć szefów państw „kapitalistycznych" nie był pozbawiony pikanterii, skoro wygłaszał go jeden z dowódców armii państwa „proletarjackiego". Ale po extraturach, jakie urządzał Litwinow w polityce zagranicznej Z. S. R. R., i ten toast można uważać za rekwizyt teatralny, za część dekoracji do przedstawienia p. t. „Walka o pokój".

Sensacyjnie natomiast brzmiały mowy generałów zagranicznych, przede wszystkim zaś gen. angielskiego, Wavell'a. Generał zaznaczył w swym przemówieniu, że poznał swego czasu armię carską, tym bardziej więc wpadły mu w oczy postępy, jakie poczyniła armia sowiecka. W zdumienie — ciągnął — wprawił go rozwój i poziom techniki wojennej, ilość tanków, samolotów i sprzętu wojennego. Generałowie francuscy, Guillemin i Schweissgut, nie pozostali wtyle za gen. Wavell'em, a gen. czechosłowacki, Luza, wypowiedział się entuzjastycznie na temat desantu powietrznego.

Gdy się zważy, iż delegacje zagraniczne pełniły misję oficjalną, wówczas opinia gen. Wavell'a np. nie ma w tym wypadku **charakteru frazeologii grzecznościowej, i pozwala na wyciągnięcie pewnych wniosków co do stanowiska Anglii wobec Z. S. R. R. Jakie zaś było to stanowisko dotąd, o tym mówi historia stosunków dyplomatycznych W. Brytanii z Z S. R. R., które zostały zerwane przez rząd Baldwin'a 24 maja 1927 r. po awanturze z „Arkosem"**

Od tej daty do bankietu w Mińsku nastąpił przełom zupełny. Przypomnieć należy przytem, że mowy na bankiecie mińskim wygłoszone zostały tego samego dnia, w którym na zjeździe w Norymberdze padły wezwania do krucjaty przeciw bolszewizmowi.

Jasne jest, że rząd brytyjski i dziewięć dziesiątych społeczeństwa, o czym świadczą w dodatku uchwały ostatniego zjazdu trade-unionów, **odrzuca kategorycznie wszelką myśl o kompromisie nawet z komunizmem, jako ustrojem. Nie ma też wątpliwości, że ogromna większość społeczeństwa we Francji i w Czechosłowacji zapatruje się na tę kwestię nie inaczej, niż społeczeństwo angielskie.**

W tych warunkach paradoksem musi się wydać treść i diapazon przemówień delegatów wojskowych zagranicy na manewrach białoruskich. Paradoks ten wyrasta z rozłupania się opinii politycznej, brytyjskiej np. na dwoje, jeśli chodzi o Z. S. R. R. Anglia sądzi więc, że wobec nastrojów i opinii w najszerszych masach ludności, nie wyłączając robotniczej, nie grozi jej nic od strony komunizmu, jako ideologii politycznej i społecznej. Natomiast Z. S. R. R. i jej siły zbrojne są i mogą być hamulcem i reasekuracją wobec dynamicznej polityki Trzeciej **Rzeszy, wobec potęgi militarnej, jaką rozwinęły Niemcy na lądzie, na morzu i w powietrzu. Po tej samej mniej więcej linii zdąża polityka Francji i Czechosłowacji, gdy chodzi o Z. S. R. R. i Niemcy.**

Polityka paradoksalna nie trwa zwykle długo. I ta więc potrwa tyle tylko, ile trwać będzie szczególna sytuacja w Europie.

E. R.

Min. Goebbels w Budapeszcie

W czasie lotu do Aten, min. Goebbels przerwał lot w Budapeszcie. Ilustracja nasza przedstawia min. Goebbelsa z małżonką na lotnisku budapeszteńskim

Wynagrodzenia za czas ćwiczeń wojskowych

W chwili obecnej, gdy rezerwiści powracają do swych normalnych zajęć, kwestia — czy pracownikowi umysłowemi przysługuje prawo do pobierania wynagrodzenia w czasie służby wojskowej — staje się znów aktualna.

Kwestję te regulują normy i przepisy ustawowe. Takim przepisem jest odnośnie do pracowników umysłowych art. 19 rozporządzenia z r. 1928 poz. 323 Dz. U., który postanawia, że w razie niemożności pełnienia przez pracownika obowiązków wskutek powołania go do ćwiczeń wojskowych rezerwy, pracownik zachowuje przez okres — trzechmiesięczny prawo do wynagrodzenia w całości, chyba, że w ciągu trzech miesięcy umowa o pracę ulegnie rozwiązaniu wskutek upływu czasu, wskutek ukończenia okresu wykonania określonej roboty, na który umowę zawarto lub wskutek wypowiedzenia dokonanego przed zaistnieniem jednej z przyczyn wyżej wymienionych.

Pracodawca może też z wynagrodzenia strącać kwoty jakie pracownik otrzyma ze Skarbu Państwa w czasie ćwiczeń wojskowych.

Ilu jest Żydów w Palestynie?

Pomimo wielkiego hałasu, Palestyna zaludnia się żydami bardzo powoli. Często słyszy się pytanie: ilu właściwie żydów zamieszkuje w Palestynie?

Tu już najlepiej będzie sięgnąć do autentycznych cyfr, zawartych w memoriale **Agencji Żydowskiej, przedłożonym Komisji Mandatowej Ligi Narodów. Cyfry te mówią o postępach imigracji żydowskiej do Palestyny.**

W końcu 1935 r. ludność żydowska w Palestynie wyrażała się cyfrą około 370 tysięcy dusz, przyczem w ciągu tego roku wzrosła ona o około 75 tys. W czasie powszechnego spisu ludności z 1931 r. w Palestynie mieszkało 174 tysięcy żydów. Dziś ludność żydowska stanowi w przybliżeniu 29,8 procent ogółu zaludnienia. Na ogólny przyrost przypada: 16 procent na przyrost naturalny, zaś 74 procent na immigrację żydowską, 75 proc. ludności żydowskiej mieszka po miastach, 25 procent na wsi. Większość ludności miejskiej jest skupiona głównie w trzech ośrodkach — Jerozolima, Tel-Awiw, Haifa. Ludność wiejska jest podzielona między 205 osad.

Około 14 procent ludności żydowskiej trudni się rolnictwem, 29,5 proc. przemysłem i transportem, 20 proc. trudni się handlem, 12,7 proc. przemysłem budowlanym i tyleż zawodami wolnemi. Podział ludności żydowskiej według wieku jest nader korzystny, zaś dzięki względnie młodemu charakterowi ogółu ludności, wysokiemu poziomowi gospodarczemu, oraz skutecznej służbie zdrowotnej, przyrost naturalny jest względnie wysoki, stanowiąc 30,8 procent na 100 mieszkańców.

Do Palestyny emigruje młodzież w wieku małżeńskim, dlatego jej przyrost naturalny jest wysoki. Z przyrostem naturalnym i z immigracją w ciągu pierwszych miesięcy r. 1936 ludność żydowska w Palestynie zapewne już osiągnie cyfrę 400.000 ludzi, na około 800 tysięcy Arabów ten kraj zamieszkujących.

Przy przeczuleniu, bólach głowy, bezsenności, ospałości, przygnębieniu, uczuciu lęku, posiadamy w naturalnej wodzie gorzkiej **Franciszka-Józefa** niezawodny środek domowy do usunięcia wszelkich zaburzeń przewodu pokarmowego w każdym jego odcinku. Zalecana przez lekarzy.

Negus w podróży do Genewy

Negus na stopniach samolotu, przed odlotem do Genewy, gdzie będzie bronić sprawy swej ojczyzny przed Ligą Narodów

Z cyklu naszych reportaży

Walasiewiczówna o Olimpiadzie i swej zwycięskiej rywalce Helenie Stephens

Nasz wywiad ze słynną szybkobiegaczką

Już dawno skończyła się Olimpiada berlińska, a wciąż jeszcze mówimy i piszemy o najszybszej w Polsce i jednej z najszybszych (a kto wie czy nie najszybszej?) w świecie kobiet, Stanisławie Walasiewiczównie. I słusznie — boć chyba Stella, jak naszą biegaczkę w Ameryce nazywają, w zu-

Walasiewiczówna

pełności na to zasługuje. Mało kto od szeregu lat tak wspaniale propaguje imię Polski i sport polski na całym świecie, jak Stasia Walasiewiczówna.

To też, gdyśmy się dowiedzieli, że słynna biegaczka przyjeżdża do Gdyni, by stąd na „Batorym" powrócić do rodzinnego domu w Ameryce — rozpoczęliśmy „czaty" na nią.

W poniedziałek próżno czekaliśmy na Stasię — okazało się, że ponieważ, z powodu zbyt wygórowanych warunków stołecznej „Warszawianki", start naszej sprinterki na bieżni gdyńskiej nie dojdzie do skutku, zdecydowała się ona przyjechać do Gdyni z jedno-dniowym opóźnieniem.

Doczekaliśmy się za to Walasiewiczówny we wtorek wieczorem — przyjechała o godz. 21,41 wprost z Poznania, gdzie, jak wiadomo, w czasie niedzielnego startu odniosła aż cztery wspaniałe zwycięstwa.

Nastąpiły powitania, wręczenie kwiatów — ze strony Komisariatu Rządu witał kierownik referatu wychowania fizycznego mjr. Tarkowski, w imieniu komendy PW i WF w Gdyni p. Jaskulski.

Podróż i ostatnie liczne zawody wpłynęły na biegaczkę ujemnie — czuła się mocno zmęczona. To też nie miała wielkiej ochoty na rozmowę.

Musieliśmy więc narazie zrezygnować z wywiadu, zwłaszcza, że przeszkodzili nam również liczni gdyńscy sympatycy naszej lekkoatletki, którzy otoczywszy ją przed dworcem, nie odeszli zanim nie otrzymali od niej cennego autografu.

Po kilkunastu minutach Stasia odjeżdża oddanym do jej dyspozycji samochodem Komisarjatu Rządu na spoczynek do pokojów gościnnych w gmachu Komisariatu Rządu.

Nazajutrz, spotykamy się z biegaczką raz jeszcze w jednej z cukierni gdyńskich.

Zastajemy ją przy „pracy" — rozdziela znów autografy. M. i. portier kawiarni pozwala nam telefonować za... autograf Stasi.

Walasiewiczówna jest zadowolona, że już wraca do domu.

— Dobrze mi jest zawsze w Polsce — mówi — wszyscy są dla mnie tacy serdeczni, ale pobyt w kraju jednak mnie zawsze męczy. Tyle startów, zawodów, zwłaszcza w obecnym olimpijskim roku, to też chętnie teraz odpocznę w Ameryce.

Nie będzie jednak długo odpoczywała.

— Na wiosnę zabiorę się znów do treningu. Mam zamiar przyjechać w przyszłym roku do Polski na ogólno-światowy zjazd Polaków z zagranicy, w czasie którego odbędą się wielkie igrzyska sportowe Polaków z całego świata.

Stasia na tę „polską olimpiadę" nie przyjedzie sama — przywiezie prawdopodobnie swą siostrę, również doskonałą lekkoatletkę, która jednak narazie z powodu choroby nie startuje.

— O ile siostra do wiosny wyzdrowieje, zacznę z nią intensywnie trenować i kto wie, czy i ona jeszcze nie ustali jakiego rewelacyjnego wyniku?

Dowiadujemy się dalej, że ekipa Polonii amerykańskiej, która w przyszłym roku przyjedzie na igrzyska do Polski, będzie bardzo silna.

— Polacy w Ameryce — mówi Stasia — pod względem sportowym stoją nadzwyczaj wysoko, a amerykańska ekstraklasa sportowa składa się z wielu Amerykanów pochodzenia polskiego, np. rewelacyjny tenisista Parker - Pajkowski.

Pytamy Walasiewiczównę następnie delikatnie o ostatnią Olimpiadę.

— Przegrać musiałam; ze Stephens musieliby przegrać nawet polscy biegacze, którzy często mają gorsze czasy od Amerykanki.

W związku z tem nasunęło nam się pytanie odnośnie kobiecości Stephens, omawianej ostatnio obszernie na łamach niektórych pism polskich. Stasia niechętnie mówi o tej sprawie.

— **Zrobiono mi krzywdę, wkładając w moje usta opinię o Stephens, której nigdy nie wypowiadałam.** Wygląda to tak, jakbym teraz chciała tłumaczyć swą porażkę w Berlinie.

— Czy Stephens jest kobietą, czy też mężczyzną, niech o tem rozstrzygają w Ameryce. Ja do tej sprawy nie mam zamiaru się mieszać.

— I proszę napisać — dodaje jeszcze Stasia — **że wszystko, co prasa warszawska pisała o Stephens, to pisała bez porozumiewania się ze mną.**

Żegnamy się z biegaczką. Niedługo „Batory" odjeżdża, trzeba się więc spieszyć...

Stasia ma jednak pecha — strajk taksówkarzy utrudnia nam dojazd do portu. Przychodzi nam z pomocą jeden ze znajomych, użyczając swego wozu.

Przyjeżdżamy na statek...

Stephens

O godz. 15,30 „Batory" odbija od brzegu, wioząc Walasiewiczównę na zasłużony odpoczynek po trudach olimpijskich w Europie.

W. Sz.

Herbaty Kozakowskiego — rozkosz znawców!

Polak — prezesem Związku Słowiańskich Hodowców Drobiu i Drobnych Zwierząt Gospodarskich

Jednym z najpoważniejszych sukcesów, odniesionych przez delegację polską na VI Światowym Kongresie Hodowców Drobiu w Lipsku, było powołanie do życia z inicjatywy Polski, Ogólnosłowiańskiego Związku Drobiarskiego. W tym celu wybrano tymczasowy zarząd Związku Słowiańskich Hodowców Drobiu i Drobnych Zwierząt Gospodarskich, w skład którego weszło po trzech Polaków, Jugosłowian, Bułgarów i Czechów, zaś prezesem zarządu został p. **Maurycy Trybulski,** prezes Centralnego Komitetu do Spraw Hodowli Drobiu w Polsce. Opracowanie statutu i wogóle podstaw organizacyjnych Związku powierzyli wszyscy zagraniczni delegaci słowiańscy p. Trybulskiemu, wychodząc z tego założenia, że najbardziej sprawnie działająca organizacja drobiarska istnieje właśnie w Polsce, posiadająca odpowiednią rutynę i należyty aparat ku temu.

Spółdzielczy Kurs Listowy

Spółdzielczy Kurs Listowy, urządzony przez Związek Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych w Warszawie, rozpocznie się z dniem 1 października br. Celem S. K. L. jest zaznajomienie uczestników kursu z organizacją, gospodarką i rachunkowością spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych (kas Stefczyka) oraz nauczenie ich sporządzania zamknięć rocznych czyli bilansów.

Uczestnikiem S. K. L. może być każdy, kto umie biegle czytać, zna cztery działania arytmetyczne i ma początkowe wiadomości o ułamkach. Przesłuchanie i otrzymanie zaświadczenia z ukończenia S. K. L. ma nietylko ideowe, ale i praktyczne, zarobkowe znaczenie, zwłaszcza dla młodzieży wsi i miasteczek, która będzie musiała w przyszłości pracować zarobkowo poza gospodarstwem rolnym lub też dorabiać z braku dochodów w zbyt małym gospodarstwie rolnym.

Bardziej szczegółowych wiadomości (informacyj) o S. K. L. może udzielić miejscowa Kasa Stefczyka, Okręgowy Związek Spółdzielni Rolniczych oraz Centrala Związku S. R. i Z. G. (Warszawa, ul. Warecka 11 a).

Wyrwani z objęć „czarnej śmierci"

Katowice 20. 9. (PAT). W dniu wczorajszym o godz. 23,30 po 42 godzinnej akcji ratunkowej odkopani zostali górnicy Sosna i Michalski, którzy w ostatniej katastrofie na kopalni „Emma" na skutek zawalenia się chodnika zostali odcięci od reszty załogi. W akcji ratunkowej brało udział 18 górników. Wyratowani górnicy nie odnieśli żadnego szwanku.

Przypominamy o odnowieniu przedpłaty

na IV. kwartał wzgl. mies. październik

Zamówienia przyjmują listowi oraz wszystkie urzędy i agencje pocztowe.

Rozwój lotnictwa w Polsce jest stałą troską LOPP

Niemcy i kolonie

Stanowisko Anglii — Prasa angielska odpowiada: „nie" — Replika III-ej Rzeszy

Wysunięte jawnie i głośno żądanie przyznania Niemcom kolonii, co nastąpiło na zjeździe partyjnym w Norymberdze, jest właściwie zejściem z linii programowej kanclerza Rzeszy. **Już w swej książce „Mein Kampf" wyraził się Hitler o koloniach, jako o bezużytecznym dla Niemiec balascie i odrzucił myśl o przyszłym zdobywaniu kolonii. Zaś w r. 1933, w wywiadzie udzielonym dziennikowi londyńskiemu „Daily Mail", określił kolonie, o ile chodzi o Niemcy, jako luksus. Najwidoczniej zmienił więc kanclerz obecnie zdanie i zrektyfikował swój pogląd na wartość kolonii, skoro w Norymberdze dał wyraz w mocnej formie żądaniu ich zwrotu.**

Gdy przed kilkoma miesiącami prasa niemiecka zaczęła prowadzić ostrzejszą kampanię za uwzględnieniem żądań Rzeszy w dziedzinie posiadłości kolonialnych, odezwała się zaraz strona najbardziej zainteresowana — Anglia. W „Evening Standard" zabrał głos lord Amery, jeden z najbardziej zasłużonych angielskich polityków kolonialnych. Lord Amery zaczął zdaleka: stwierdził on, że w 1913 r. Niemcy dopłaciły do swoich kolonij 6 milionów funtów, że udział kolonij w imporcie do Niemiec wynosił tylko 0.6 proc. ogólnej sumy, że z punktu widzenia zaopatrzenia w surowce kolonialne nie przydadzą się na nic dzisiejszym Niemcom. Już w lipcu r. b. wystąpiła Frankfurterka z repliką na wywody lorda Amery, zwracając mu uwagę na to, że w r. 1936 chodzi nietylko o stronę materialną, lecz także i moralną, psychologiczną, że r. 1936 to nie jest rok 1913! Miało to oznaczać, że Niemcy dzisiejsze potrafią inaczej niż cesarskie wyzyskać i zużytkować kolonie.

W tej dyskusji, która się zawiązała między Niemcami i Anglią, teoretycznie mieli rację Anglicy, którzy przy pomocy cyfr dowodzili, że kolonie, jako żywo, nie są źródłem surowców nawet dla nich samych, że Anglia czerpie wełnę, bawełnę, naftę nie z kolonij, lecz z krajów niezależnych, z Argentyny, Australii, Nowej Zelandii, Południowej Afryki, Stanów Zjednoczonych, Meksyku.

Na to replikowali znów Niemcy złośliwie: Jeśli tak, to czemu upierają się Anglicy przy utrzymaniu pod swoją władzą b. kolonij niemieckich w Afryce? Odpowiedź angielska wymijała faktyczne powody, t. j. **znaczenie polityczne takiej np. kolonii Tanganijka, która jest tym ważna dla Anglii, że posiadanie jej zabezpiecza ciągłość linii kolejowej transafrykańskiej, Kairo—Kapsztad.**

Posiadłości kolonialne Niemiec przedwojennych znajdowały się w Afryce i na wyspach Pacyfiku. Głównie chodzi teraz o kolonie afrykańskie, bo z Japonią, która otrzymała w spadku wyspy Karolińskie, Mariańskie i archipelag Bismarka, Niemcy są w stosunkach przyjacielskich i nie mają zamiaru występować z żądaniami pod adresem Tokio. W Afryce podzieliły się b. koloniami niemieckimi Anglia i Francja, głównie zyskała jednak na tym Anglia. Nic też dziwnego, że gdy na Parteitagu norymberskim uderzono w stół, odezwały się wnet nożyce angielskie. **Cała prasa angielska jak jeden mąż odpowiedziała na żądanie zwrotu kolonij kategorycznem „nie". Stanowisko prasy pokrywa się przy tym i ze stanowiskiem rządu. Wobec Francji argumenty niemieckie są nieco inne: tu operuje się faktem, iż Francuzi nie emigrują, nie posiadają nadmiadu ludności i do kolonij swoich wysyłają tylko urzędników.**

Zdawałoby się zatem, iż żądania Niemiec odnoszące się do zwrotu, częściowego chociażby, kolonij, nie mają żadnych szans urzeczywistnienia. Zdawałoby się, że front przeciwników jest jednolity. Ale tak nie jest. Polityka odgrywa tu dużą rolę. Kwestia kolonialna wysunięta została w Norymberdze, jako część organiczna całego programu politycznego Trzeciej Rzeszy. Może to być, w razie potrzeby, kompensata za odrzucenie np. przez Anglię i Francję zgody na t. zw. Drang nach Osten. Sukcesy w sprawie kolonij dałyby się zresztą zdyskontować prestiżowo i w polityce wewnętrznej w Rzeszy, byłyby, na pewien czas przynajmniej, argumentem zamykającym usta frondzie niezadowolonych, których w Rzeszy nie brak.

Zmiana więc poglądów i programu Hitlera w kwestii kolonij ma swoje uzasadnienie w politycznych warunkach, w jakich się znajduje obecnie Trzecia Rzesza.

Niedoceniony szpital-instytucja w Kościanie

Znaną jest rzeczą, że szpital psychjatryczny nie daje nigdy schronienia dla wszystkich osób dotkniętych chorobą wzgl. upośledzeniem psychicznem czy nerwowem a zamieszkałych w rejonie, który szpital ob-

Infirmeria

sługuje. W przybliżeniu 80 proc. wszystkich ludzi, którzy mają jakiekolwiek zboczenia w tej dziedzinie, nie wymaga niezbędnie i stale szpitalnego leczenia i opieki szpitala. Temniej jednak potrzebna jest im, częściej niż o tem sądzą, **doświadczona porada wzgl. opinja psychjatryczna.**

Nowoczesna psychjatrja wychodzi z murów zamkniętego szpitala, aby niecić światło swej wiedzy i doświadczenia szeroko po świecie wszędzie tam, gdzie się słyszy **zgrzyt trybów maszyny społecznej z winy braku zdolności przystosowania się indywidualności do ogółu.** Dość tylko uprzytomnić tu sobie społeczne znaczenie zagadnienia alkoholizmu przestępczości, prostytucji, nerwic urazowych i seksualnych, oraz życia emocjonalnego wogóle.

Z drugiej zaś strony szpital nowoczesny wymaga pomocy ze strony społeczeństwa. Ażeby bowiem szpital mógł zrealizować na szeroką skalę postulaty szkoły życia społecznego dla swoich pacjentów-wychowanków, musi cieszyć się zaufaniem, mieć posłuch i posiadać zrozumienie w społeczeństwie.

Interes zatem stron obu wymaga zbliżenia i wzajemnego uzupełnienia się. To też szpital dla nerwowo i psychicznie chorych w Kościanie nie dla czczego rozgłosu lecz w głębokiej świadomości szczytnych celów ku którym zdąża, stara się usilnie, drogą prasy, wykładów, odczytów, tudzież przy każdej innej sposobności, tą łączność z miejscowem społeczeństwem nawiązać. **Dziś już**

Basen pływacki

zawdzięcza mu wiele, bowiem przy jego pomocy udało się zorganizować w szybkim czasie opiekę rodzinną przy szpitalu, oraz uruchomić Przychodnię Antyalkoholową, Poradnię Higjeny Psychicznej tudzież Przychodnię dla nerwowo chorych.

Poradnie te są jednostkami składowemi t. zw. „Opieki otwartej nad psychicznie i nerwowo chorymi" — instytucji utworzonej przy Kościańskim szpitalu. Roztaczają one swą opiekę nad osobami które opuściły już szpital lub temi, które nie wymagają leczenia szpitalnego. Zadaniem ich, szczególnie zaś poradni higjeny psychicznej, jest prowadzenie akcji nietylko leczniczej lecz przedewszystkiem uświadamiającej

Współczesna psychjatrja, niepoprzestaje na leczeniu chorób psychicznych i nerwowych, lecz usiłuje zapobiegać im. Zapobiegać chorobom tym można przez przestrzeganie zasad eugeniki oraz higjeny psychicznej których znajomość dotychczas jest wyjątkowo niedostatecznie rozpowszechniona.

Zakres działania poradni higjeny psychicznej obejmuje następujące działy: eugenika, wychowanie, poradnictwo zawodowe, higjena pracy umysłowej, higjena życia seksualnego, higjena wypoczynku i rozrywek, poradnictwo dla zniechęconych życiem.

Działalność eugeniczna przejawia się przedewszystkiem w poradnictwie przedślubnem. Znaczna część bowiem chorób psychicznych i nerwowych powstaje na skutek dziedziczenia samych chorób, względnie skłonności, usposobienia do nich. Dlatego też osoby chore lub takie, w rodzinach których występowały zaburzenia nerwowe lub psychiczne, nie powinny wstępować w związki małżeńskie, względnie powinny unikać płodzenia potomstwa.

Drugim czynnikiem wywierającym niezmiernie ważny wpływ na powstawanie chorób, szczególnie zaś nerwic, jest wychowanie. Okresem kształtującym psychikę człowieka jest **dzieciństwo,** dlatego też błędy w wychowywaniu dzieci, szczególnie zaś dzieci psychicznie mniejwartościowych, mogą często decydująco zaważyć na ich późniejszem zdrowiu psychicznem. Odpowiednia i wczesna interwencja lekarsko-pedagogiczna zapobiega wielokrotnie powstaniu nieuleczalnych nieraz schorzeń, względnie leczy je łatwiej, jeśli zaczęły się dopiero kształtować.

Wybór zawodu jest zagadnieniem którego trafne rozwiązanie stanowi o losie i szczęściu danej jednostki. Dotąd jednak wybór zawodu zależał najczęściej od przypadku i wskutek tego bywał źródłem licznych rozczarowań i niepowodzeń. O wyborze zawodu decydować powinno przedewszystkiem zamiłowanie i uzdolnienie. Stwierdza je objektywnie badanie psychotechniczne i psychoanalityczne, którego wynik daje odnośnej jednostce możność celowego, racjonalnego pokierowania swem życiem w tym kierunku.

Wykroczenia przeciwko higjenie pracy polegające na wadliwym sposobie lub szkodliwych dla zdrowia warunkach pracy odbijają się w wysokim stopniu na funkcji układu nerwowego i powodują nietylko obniżenie wydajności pracy itp. lecz także specyficzne zaburzenia w układzie nerwowym. W kierunku przeciwdziałania temu, pracuje właśnie zakład dla nerwowo chorych w Kościanie, szerząc swą wiedzę wśród najszerszych warstw społeczeństwa.

W morzu łez i bratniej krwi

***Już jutro** rozpoczynamy cykl sensacyjnych artykułów naszego paryskiego korespondenta, któremu poleciliśmy udać się nad granicę hiszpańską.*

Będą to rewelacyjne wywiady uciekinierów, którzy uszli śmierci dzięki gościnności ziemi francuskiej.

Nowy środek przeciwpożarowy

Na polach naftowych, gdzie miliony ton ropy wytryska z ziemi, największym wrogiem jest pożar. Najnędzniejsza iskra, skrzesana uderzeniem o kamień, potrafi w ciągu paru chwil zamienić całe tereny w morze ognia. Pożar szybu jest trudny do ugaszenia, może trwać długo, narażając właściciela na olbrzymie straty. Do gaszenia pożaru stosowano dotąd całą gamę środków, aż do... dynamitu włącznie. Obecnie wynaleziono nowy środek chemiczny, wydzielający niezwykle obfitą pienię. Z litra płynu otrzymuje się parę metrów sześciennych piany. Strumień piany, skierowany przy pomocy węży strażackich na ogień, przykrywa płomienie i nie dopuszcza powietrza, a tym samym uniemożliwia dalsze palenie się. Wynalazek po raz pierwszy został wypróbowany podczas pożaru szybu naftowego w Niemczech. W przeciągu godziny pożar całkowicie ugaszono, podczas gdy wszystkie inne środki zawiodły.

WAGRY USUWA PŁYN CYTRYNOWY ANTIBA

„Ważenie" wilgoci

Według badań higienistów, odpowiadające wymogom tej gałęzi wiedzy mieszkanie musi spełniać szereg warunków. A więc nie może ono być w zimie trudne do opalenia, w lecie zaś zbyt gorące, musi posiadać odpowiednią wentylację i odpowiednie oświetlenie. Powietrze w mieszkaniu, zdatnym do zajęcia przez człowieka, nie może zawierać dymu, pyłu, gazów trujących (wydobywających się z wadliwie budowanych pieców, przykrej woni i t. d. Niebezpiecznym dla zdrowia lokatorów jest również mieszkanie, w którym gnieżdżą się pasożyty, oraz mieszkanie nieodkażone, zajmowane uprzednio przez chorych na cierpienia zakaźne.

Jedną z najczęstszych przyczyn, skłaniających lokatora do opuszczenia mieszkania, jest wilgoć. Wilgotne ściany, parując oziębiają się silnie, a tym samym obniżają temperaturę mieszkania, przez co zaburzają równowagę cieplną organizmu mieszkańców i przeziębiają ich. A wiadomo powszechnie, że przeziębienie usposabia człowieka do chorób zakaźnych. Ma ono również być jednym z głównych czynników, wywołujących gościec mięśniowy, zapalenia nerwów i różne nieżyty. Mieszkanie, którego temperatura mimo opalania nie podnosi się wskutek wilgoci powyżej 10 stopni C. jest bezwzględnie szkodliwe dla zdrowia. **Stopień wilgotności mieszkania bada się w ten sposób, że zeskrobuje się nieco tynku ze ściany i waży się go zaraz. Po zważeniu tynk suszy się dokładnie i ponownie waży. Oczywiście ciężar jego po wysuszeniu jest niższy, co jest wynikiem usunięcia wody. Według wymagań higieny, surowe mury nowych budynków mogą zawierać najwyżej 2% wody. Jeżeli wykazują one większy stopień wilgotności, mieszkanie jest szkodliwe dla zdrowia. Z wilgotnym mieszkaniem łączono do niedawno jeszcze jedno niebezpieczeństwo. Wilgotne ściany oraz podłogę wilgotnego mieszkania porasta często, jak wiadomo, pewien gatunek grzyba, niszczącego części drewniane, a nawet mury budynku.** Rozpowszechniło się mniemanie, że zarodniki tego grzyba, wdychanie z powietrzem, wywołują objawy ze strony żołądka i jelit (nudności, biegunki, ogólne osłabienie), a nawet usposabiają do raka. Ostatnie badania powag lekarskich zaprzeczyły tym przypuszczeniom. **Ak.**

wódki zamkowe dobre i zdrowe

Król Edward w Szkocji

Król Edward VIII ma zamiar w towarzystwie brata swego, księcia Yorku, spędzić kilka tygodni w górzystej Szkocji. Ilustracja przedstawia Edwarda VIII i księcia Yorku witających się z oficerem gwardii szkockiej, stojącym na warcie

Kariera studenta polskiego w Ameryce

Z New Yorku nadeszły wiadomości o pięknej karierze studenta polskiego, **Józefa Sokala** z Brooklynu. Mając lat 19, ukończył on uniwersytet Columbia z tytułem kawalera nauk i z licznemi odznaczeniami. Obdarzony aż dwoma stypendiami, uniwersytetu Columbia i stanu New York, znalazł się oczywiście na liście 50-ciu dopuszczonych do studiów na słynnym uniwersytecie Yale. A kandydatów było tysiąc. **Podczas swych studiów w uniwersytecie Columbia p. Józef Sokal zdobył dwie nagrody pieniężne w wysokości 800 dolarów za wybitne zdolności w matematyce.** Obecnie poświęca się naukom medycznym, szczególnie medycynie badawczo-doświadczalnej.

Proszek z drzewa - lekarstwem

Chininę do Europy przywieziono 300 lat temu. Jest to proszek, pochodzący z drzewa chinowego, a wynalazł go jezuita Bernabe del Colo.

Szyby, które leczą

W jednym z sanatoriów amerykańskich są szyby ze stopionego kwarcu, które dzięki specjalnym właściwościom szkła kwarcowewego, przepuszczającego promienie ultrafioletowe, nie przepuszczane przez szkło zwykłe, wywierają one wysoce dodatni wpływ na zdrowie, szczególnie dobroczynny przy artretyźmie. Okna ze szkła kwarcowego są bardzo kosztowne, gdyż szyby do okna rozmiarów 60 razy 90 cm. kosztują zgórą 100 dolarów.

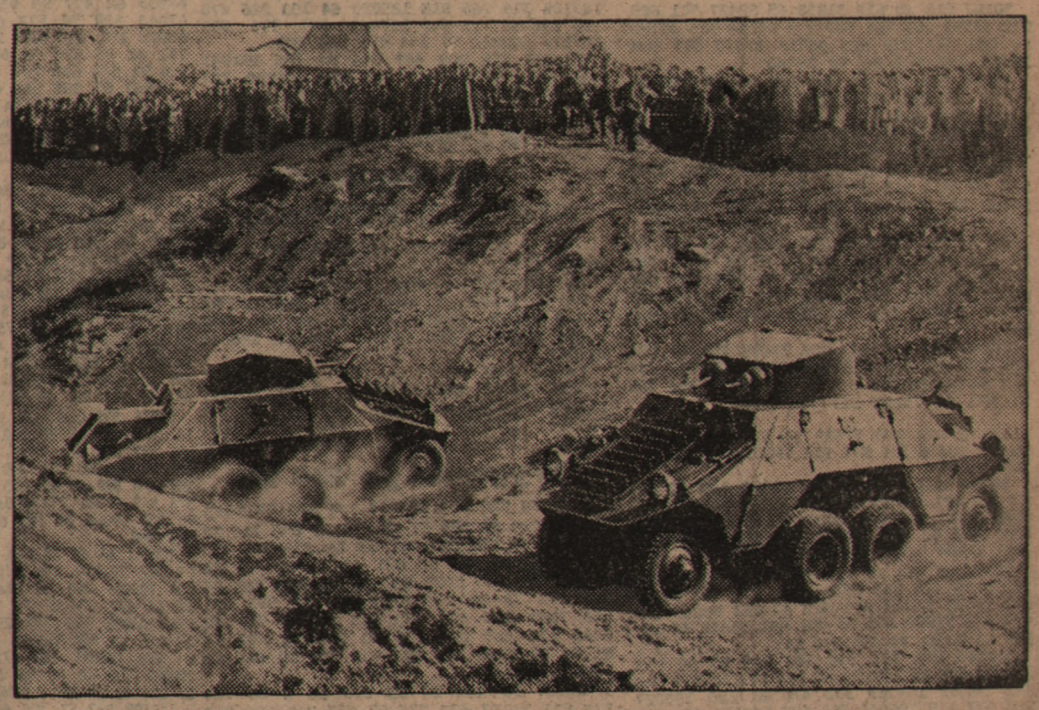

Austriackie auta pancerne, pokonywujące przeszkody terenowe.

ZDZISŁAW KARR-JAWORSKI

Widmo Carlosa

(2

POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA

Podczas zawieruchy wojennej, w czasie której dzieci nie widywały się zupełnie, czas robił swoje.

Zdawaćby się mogło, że Tadeusz i Wanda zapomnieli o sobie.

Tymczasem tego lata znów wszyscy znaleźli się w Iłży.

Wanda postanowiła spędzić lato w rodzinnem mieście. Chciała być blisko swych zmarłych rodziców.

Młody Jastrzębiec spędzał jak zwykle wakacje w Pakosławiu.

Nadszedł lipiec.

Pewnego dnia Tadeusz wybrał się z książką na górę zamkową.

Ułożył się w cieniu berberysowego krzaka i zagłębił się w czytaniu.

Zegar na kościele wybijał trzecią.

Od czasu do czasu Tadeusz odrywał wzrok od stronic i przenosił na mury częściowo już odbudowanego miasta.

Wspomnienia przeszłości mieszały się w jego umyśle, z treścią czytanego dzieła.

Mimowoli zrazu niejasno, potem coraz wyraźniej wracała mu na pamięć jakaś postać, której brak odczuwał teraz bezwiednie.

Była nią Wandzia, ta śliczna towarzyszka jego niedoli w czasie burz wojennych.

— Co też się z nią dzieje teraz? Tyle lat nie widzieliśmy się. Biedna dziewczyna...

Tymczasem ta biedna, młoda dziewczyna, ubrana w białą sukienkę i duży słomkowy kapelusz, pięła się po stromej ścieżce na górę basztową.

Długie warkosze spływały po jej ramionach.

Tadeusz przetarł oczy...

Zadrżał na całem ciele. Wzruszenie przykuło go do miejsca.

Dziewczyna pięła się naprzeciw krzaka berberysu, w którego cieniu leżał on — dawny jej towarzysz.

Los, czy niewidzialna jakaś ręka kierowała temi istotami. Podobnie jak na cmentarzu, ślepy traf zrządził, że spotkali się znowu.

Tadeusz poznał odrazu w dziewczynie dawną przyjaciółkę.

Wanda znalazła się na górze. Kilka zaledwie metrów dzieliło ich od siebie. Tadeusz zerwał się z ziemi i zupełnie niespodziewanie zjawił się przed dzewczynką.

Stanęła jak wryta, oboje patrzyli na siebie przez długą chwilę nic nie mówiąc.

Jedno i drugie zrozumiało, że kochali się tą miłością wielką a szlachetną, którą przyćmić mogą wojna, nauka, osobiste przeżycia, ale zabić nikt i nic nie jest w stanie.

Teraz gdy spotkali się nagle wśród ruin, starego zamczyska uczucie zagrało w nich wielkim akordem i wybuchnęło w ich piersiach jak potężna pieśń.

— Wanda!...

— Ta... Tadzik!...

— Ty tu?

— Tak...

Podali sobie dłonie.

— Wybrałam się na spacer...

— I ja też... Myślałem o Tobie...

— I ja o Tobie...

— Jakie to dziwne, prawda?

— Prawda...

— I że właśnie tu a nie gdzieindziej...

— Po tylu latach...

— Po tylu latach...

— A to tak zleciało jakby było wczoraj...

— Jakby było wczoraj, — powtórzył Tadeusz.

— Co teraz robisz Tadziku?

— Kończę Wyższą Szkołę Dziennikarską, a ty?

— Nic ciekawego, nie pytaj.

— Dlaczego wiecznie te sekrety i niedomówienia.

— Kiedyś się dowiesz jak przyjdzie czas...

— A czy... czy... nie zaręczyłaś się z kimś?

— Nie.

— I czy kochasz mnie po dawnemu czy inaczej?

Wanda spłonęła rumieńcem.

Siedli na trawie. Tadeusz ujął jej dłonie w swoje ręce, i patrzał długo w jej jasne oczy.

Żadne z nich nie rzekło ani słowa, a jednak powiedzieli sobie wszystko. Oddech ich stawał się przyspieszony, ręce im drżały, stawali się niespokojni.

— Wanduś, wiesz dobrze, że cię kocham z całej duszy i serca.

— Wiem...

— A ty?...

— Ja... ja.... też... ale...

Pamiętaj!
PIWA
BROWARU GRUDZIĄDZKIEGO
tylko z tym znakiem ochronnym.
4572

Chłopak chwycił dziewczynę w ramiona, przycisnął mocno do piersi, poczem gorąco pocałował w usta.

— Bez żadnego „ale" i nie chcę o tem więcej słyszeć.

— Dobrze Tadziku, tylko...

— Bez „ale" i bez „tylko". Kocham cię i będziesz moją na zawsze, rozumiesz Wanduś.

Pełen szczęścia patrzył na swą cudną jak zjawisko dziewczynę.

Znowu wziął jej ręce i mówił pieszczotliwie.

— Wanduś... Wanduś... jaki ja jestem szczęśliwy... Będziemy znów razem... na zawsze... na zawsze.

— I wieża będzie razem z zamkiem. Pamiętasz?

— Pamiętam.

Popołudnie minęło szybko.. Nadchodził wieczór a oni siedzieli ciągle razem, upajając się szczęściem jakie ich spotkało.

— Kochasz mię bardzo Tadziu?

— Strasznie... Zawsze cię kochałem...

(Ciąg dalszy nastąpi).

Tabela loterii

z dnia 21 i 22 września

IV ciągnienie

Główne wygrane

Zł. 25.000 na nr.: 160232
Zł. 75.000 na n-ry: 54738 176470
Zł. 10.000 na n-ry: 58373 171615
Zł. 5.000 na n-ry: 114629 115541 136504 149144
Zł. 2.000 na n-ry: 12356 18780 30777 317 39329 83021 89002 92762 96255 96087 169314 175084 177803
Zł. 1.000 na n-ry: 1086 3413 8174 36410 39225 67184 414 60922 75179 84098 94986 96087 102260 105695 112137 117046 117034 119308 126825 129260 137560 151938 173664 176002 184712

Wygrane po 200 zł.

185 428 29 519 1005 13 259 383 461 629 938 2013 170 72 293 423 557 621 3305 411 506 27 705 808 4079 506 78 717 5044 478 633 59 6169 234 431 55 87 847 62 7946 8497 559 656 9082 4606 641 68
10123 92 473 86 776 11139 378 469 850 12305 468 717 13131 311 411 47 639 65 861 79 14416 33 500 940 15100 1 550 679 839 16136 215 45 493 17271 323 81 651 86 757 60 91 959 18127 29 392 828 19067 159 251 388 850 97 912 45
20640 53 729 993 21091 393 447 578 726 22055 23239 375 418 24354 473 821 25281 424 29 709 30 813 62 989 26154 519 26 898 929 73 27126 268 82 301 31 78 531 945 28428 529 668 701 15 861 29070 187 459 61 89 981 85
30107 218 20 612 31838 65 32437 501 629 912 33193 293 796 887 901 34154 726 35190 99 267 464 579 662 36013 37470 877 944 38017 257 518 86 99 39440
40058 226 75 95 329 734 43 79 981 99 41477 97 821 977 42129 386 916 43252 44092 184 308 438 928 45053 54 375 453 57 46101 228 73 353 661 996 47023 55 88 335 971 48525 49429 535 653
50031 164 755 83 805 84 51407 670 52238 519 97 806 915 53024 67 152 204 83 729 54163 297 413 938 55300 56509 74 57243 437 513 58344 59039 71 440 848 974 87
60105 59 508 656 798 61105 92 217 24 97 532 649 773 851 84 87 62306 7 42 458 556 908 63172 883 64069 99 694 732 914 65624 53 706 955 66448 650 729 833 989 67422 68224 565 96 636 961 69062 662 949
70243 331 462 567 602 71088 201 73 572 604 707 53 818 938 72007 40 165 209 643 712 41 73282 396 561 76 80 74017 500 750 87 981 94 75128 527 724 988

76178 620 880 77423 34 47 607 716 911 78271 304 6 511 876 951 79359 441 654 791 924 26 50
80394 624 772 82 868 81010 148 62 211 50 467 521 823 925 82001 74 239 367 587 617 808 83017 418 880 84204 644 89 926 85018 396 507 43 904 86128 241 505 762 87183 843 88284 89031 292 700 66 817
90330 55 411 95 532 49 628 75 91627 881 92312 93 486 768 93596 691 779 910 94129 642 98716 95118 491 522 44 653 96265 314 479 548 97099 301 55 401 661 98028 44 191 839 83 99361 74 654 939 53
100183 221 336 538 748 809 81 88 914 101023 853 80 102152 60 364 673 103275 821 922 84 99 104169 398 470 81 585 105027 258 477 519 106040 591 695 107355 637 788 108420 545 849 109085 459 896 947
110184 322 59 530 640 75 91 956 111318 661 776 113165 200 88 871 938 114430 598 829 979 115075 776 116040 92 147 452 698 117282 310 14 80 903 77 118022 73 235 119019 80 347 783
120017 269 456 636 121006 670 733 122218 24 309 467 829 48 94 915 73 123295 653 88 124182 90 259 953 125380 685 126205 714 965 127117 260 262 774 915 128045 129371
130273 131545 614 80 132038 176 267 421 638 867 940 133048 190 780 846 134324 420 652 791 135300 583 867 953 136391 424 527 87 737 809 907 50 137215 678 138380 417 34 872
140283 580 769 831 93 141112 18 595 728 92 900 142674 817 143047 56 237 331 437 629 56 944 144031 192 145015 553 96 656 709 851 86 975 146033 75 372 443 613 748 852 147104 723 24 148294 309 635 74 716 914 149277 616
150324 582 880 999 151456 630 753 944 152006 507 696 717 87 153143 234 858 154275 805 30 155574 936 156274 558 697 157235 411 62 685 158096 248 159123 88 219 717 85 883
160129 251 555 161137 489 543 676 782 973 96 162089 520 928 163008 379 436 40 97 612 164783 892 947 165155 209 388 815 166204 657 725 973 167312 465 648 724 996 168521 626 53 759 169001 72 186 213 526 72 727 97
170016 197 570 623 55 788 942 171228 531 933 172242 78 315 428 524 766 173216 317 542 613 740 98 975 174075 801 45 175067 252 525 606 42 709 842 176101 95 346 492 561 915 177151 60 76 399 465 178067 83 114 206 80 303 408 620 891 179015
180203 37 96 487 181261 89 878 182134 697 801 34 902 183 160 86 285 394 685 185106 313 766 918 185053 64 103 226 470 584 186480 711 963 187462 547 713 822 187277 189014 67 144 490 660 708
190028 158 202 487 646 94 706 191045 305 812 959 192667 863 910 193100 227 693 194019 45 74 81 236 358 730 853 980

22-go września

I i II ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

Po zł. 10.000 na n-ry: 2134 9004 38592 48333 55490
Po zł. 5.000 na n-ry: 129134 158669
Po zł. 2 000 na n-ry: 5625 8827 16592 27415 26408 36814 52022 58779 65978 70685 92676 93898 150504 158417 180346 191162
Po zł. 1.00 na nr-y: 1090 32352 67331 83133 85451 86514 88518 91213 107797 114591 119848 120939 127285 132728 134914 134928 151107 150343 160551 165045 173518 176456 179663 189918

Wygrane po 200 zł.

1 67 68 322 447 95 514 731 902 78 1035 107 86 253 67 304 67 92 416 25 648 715 17 52 2019 92 108 306 69 419 88 520 660 734 82 3094 346 480 95 681 4049 356 440 80 83 91 622 803 5022 56 112 90 208 463 91 647 766 73 81 876 6101 464 84 591 631 963 7129 366 453 572 613 57 73 710 72 8039 178 469 648 705 22 845 52 902 36 51 84 89 9062 166 285 402 502 32 656 62 708 53 812 19
10207 59 401 24 93 639 50 4 80 784 878 931 11107 437 576 92 635 711 876 913 12028 280 668 73 855 13019 317 76 657 76 805 979 14005 175 480 570 814 59 15078 87 334 63 412 92 511 19 707 98 988 91 16066 254 416 677 729 820 21 958 17030 123 91 252 359 93 416 77 597 746 838 77 931 18090 96 181 208 365 483 523 830 95 980 19033 531 649 59 808 45 991
20120 76 379 429 38 626 89 723 45 800 927 21399 656 62 714 917 59 79 22128 34 38 84 234 378 521 735 70 96 993 23213 48 408 64 24121 34 59 298 336 453 526 28 43 662 76 744 850 25042 48 401 62 655 703 51 67 92 826 48 26219 318 581 637 703 20 980 27012 89 303 62 67 586 971 28013 327 34 69 439 633 997 29000 217 574 666 67 68 82 95 712 943 82
30131 304 509 682 724 89 94 806 32 51 914 26 74 31000 44 104 12 15 139 490 546 61 619 29 796 986 32108 494 825 967 33083 185 80 236 448 504 95 630 714 804 86 978 79 81 34161 362 526 925 37 45 35294 511 14 88 617 19 721 869 36115 231 328 29 786 93 835 82 969 87 37121 39 316 17 67 402 502 15 610 22 51 53 57 707 32 75 860 97 927 60
38277 359 79 513 36 93 674 834 955 39003 40 57 126 36 90 270 304 455 900 47
40038 165 297 499 521 612 41139 65 257 311 68 601 5 777 803 42007 53 213 443 54 639 65 715 874 43035 53 54 67 236 44 265 310 510 736 829 38 45069 72 184 266 614 817 997 46245 60 75 363 70 75 557 621 819 47064 286 322 508 654 94 824 927 50 48106 204 357 574 764 95 953 90 49066 87 98 216 84 87 312 55 405 44 502 16 88 643 716 59
50106 81 220 58 554 86 781 845 51198 744 46 64 74 52058 268 440 772 839 934 53068 563 85 626 717 36 808 72 99 935 54004 85 252 324 452 80 695 96 829 933
55018 21 43 278 445 732 903 41 56014 120 250 332 580 878 57054 87 202 567 627 864 58092 95 408 63 592 722 33 95 888 902 12 59020 219 438 517 704 19 72
60241 399 435 720 890 61628 774 962 62068 265 542 808 935 63233 452 81 711 907 64178 377 658 736 98 945 65084 530 762 841 66033 62 427 99 636 42 58 70 762 876 68 67043 330 58 577 680 749 877 98 913 30 68073 181 213 403 13 66 564 84 93 640 80 731 41 46 806 24 56 69041 127 64 237 39 314 91 534 628 747 48 99 801
70067 97 398 584 610 79 733 54 71020 72 166 258 360 471 569 72142 289 528 31 85 757 860 981 98 73010 49 488 531 676 787 944 90 96 74207 23 56 57 308 604 47 68 739 819 34 922 75102 92 264 73 637 51 773 933 99
76057 143 80 252 374 88 657 84 819 997 77014 43 81 416 21 78 747 801 964 78081 91 262 342 481 544 709 35 811 52 986 79187 262 353 501 41 91 669 708 22 95 848 948 56 72
80126 49 221 70 399 471 553 743 847 998 81024 59 84 101 56 226 91 541 649 707 29 68 82135 230 71 412 649 946 82 83469 690 786 997 84199 216 397 505 623 30 75 815 994 85024 56 125 41 313 70 81 585 631 32 92 753 87 967 86131 246 50 620 73 769 893 87002 351 422 543 97 698 720 832 38 68 930 42 88240 50 64 343 95 449 50 506 78 79 697 817 30 98 924 28 54 89085 93 126 69 226 64 489 521 887 98 934
90076 339 425 577 605 760 88 980 86 91009 14 52 330 442 83 572 93 607 851 92214 28 40 396 599 618 882 93046 59 102 4 200 69 306 525 977 94096 263 390 480 83 97 626 930 68 95046 269 476 529 89 97 675 807 87 96015 67 323 468 576 962 97261 714 98063 161 77 293 360 98 647 76 942 99054 74 133 61 67 203 368 544 66 618 732 988
100044 46 63 79 201 11 45 317 758 902 101406 95 767 102019 186 245 88 345 557 681 715 37 953 103006 200 30 474 503 78 629 704 37 802 57 63 972 104156 79 236 367 555 650 783 810 986 105082 128 219 79 90 429 698 735 75 82 85 815 22 957 106216 54 310 485 519 67 705 8 84 955 107021 150 477 94 699 738 38 92 934 108081 132 40 83 94 625 61 88 524 77 81 610 58 804 55 88 973 109067 251 309 713 965
110199 242 57 505 600 46 803 111064 129 338 431 542 98 756 66 816 112080 301 45 69 78 87 598 636 89 807 113139 89 311 24 99 493 523 613
114188 294 311 413 39 83 503 14 52 57 63 659 65 985 115414 758 850 903 116157 756 833 117111 261 381 99 789 902 118147 805 905 119426 639 720 947
120055 121 240 306 21 76 409 526 674 713 818 38 912 121689 872 122086 125 328 43 76 522 58 621 827 88 123097 359 475 533 46 773 807 14 124113 661 75 76 874 930 97 125021 34 220 26 320 47 420 88 543 67 75 81 668 769 91 802 86 99 126029 69 125 323 514 66 127051 52 149 65 528 684 811 63 75 907 44 128028 87 266 614 739 809 909 129058 305 425 516 620 73 94 722 853
130015 142 99 412 48 682 83 782 834 941 61 131358 66 477 535 621 69 707 817 989 132343 425 577 86 610 35 702 875 932 133064 467 75 515 99 776 97 99 863 134072 83 387 672 873 915 135104 86 368 561 63 624 750 88 877 971 136121 49 235 71 378 479 88 561 852 930 137004 182 263 64 445 63 138245 666 703 94 837 74 139024 130 240 92 358 773 93 803

140012 158 381 673 718 141401 500 662 723 925 142199 396 438 78 541 83 90 763 994 143104 248 394 605 728 79 144307 55 428 562 85 608 701 69 855 56 145365 573 663 711 824 91 146062 131 204 14 416 42 546 627 82 700 147176 201 34 348 434 504 36 78 86 644 943 148053 639 88 828 907 149176 231 56 398 453 543 631 725 60 801 80 971
150075 78 84 189 304 37 85 407 145 631 746 82 985 151111 242 468 99 628 833
152045 95 154 93 235 344 597 735 44 971 89 153033 93 212 546 67 632 947 154037 109 357 409 43 533 603 32 733 155117 81 810 526 801 156038 60 82 221 335 48 459 520 770 88 859 157094 173 240 380 492 667 745 58 158066 205 24 96 422 52 610 800 966 159048 86 109 24 44 67 389 439 60 700 972
160243 745 59 967 161103 15 97 228 360 64 84 498 589 634 862 928 48 68 162066 79 302 613 831 163191 208 18 590 658 77 895 164026 133 221 60 86 575 612 19 43 950 165036 140 76 77 314 623 636 166054 284 404 636 710 15 71 807 17 45 907 167081 160 247 493 568 76 635 55 705 21 844 78 939 77 89 168099 334 438 49 71 522 93 616 722 804 976 80 169121 222 36 52 338 64 498 774 825
170066 144 66 362 89 836 911 51 171133 64 250 89 480 590 696 762 63 848 172022 33 109 95 309 26 437 510 636 780 803 57 173222 43 353 493 595 643 899 948 174038 77 209 326 768 842 958 87 175126 71 313 532 619 809 901 28 176215 312 35 67 442 667 78 741 964 177124 683 721 916 57 87 178069 80 235 66 330 76 410 500 736 869 179007 21 107 331 401 548 91 778 909
180284 398 433 615 866 86 99 906 85 181229 545 607 701 830 60 69 970 94 182037 50 75 142 275 84 350 468 88 551 811 183098 118 200 92 358 506 184242 317 458 93 522 757 938 185106 28 208 47 52 324 40 96 487 529 608 908 186094 201 2 10 74 370 560 677 855 938 95 187011 98 113 46 319 554 689 704 92 898 955 188348 534 617 32 76 92 814 922 98 188194 343 45 66 422 51 747 49 71
190184 257 77 548 63 685 92 764 87 191015 66 277 317 442 559 733 62 799 976 192082 117 296 408 48 83 758 90 193193 215 44 310 42 443 534 43 78 721 91 896 980 194112 55 78 491 768 838 51 67 92 968

III ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

182 382 622 933 1011 212 359 592 605 878 909 2117 268 521 685 895 3208 4100 317 559 784 89 5172 543 685 862 6445 549 706 38 7114 251 322 743 68 71 821 8432 39 650 9313 403 52 885 950
10005 119 379 514 37 672 743 897 913 11748 925 12799 13468 654 795 802 42 14176 90 15012 76 415 54 16346 98 589 722 95 17250 418 20 670 18007 28 328 57 690 855 19029 30 248 376 430 51 571 682 819 92
20118 96 313 545 917 48 21086 433 500 2 783 825 60 22306 477 805 23059 304 415 24662 883 969 25519 35 653 26233 906 27041 569 94 880 28586 799 29229 45 442 696
30014 605 700 893 970 31722 32085 380 545 33600 870 34014 258 817 35043 183 509 968 36299 838 37038 490 549 821 39197 366 467 805
40562 658 790 961 42392 568 955 73 76 43133 375 639 57 787 809 971 44018 69 105 228 357 764 896 976 89 45352 652 882 46008 195 203 387 507 47115 520 866 48161 598 875 988 49244 304 32
50122 539 689 51105 88 95 487 561 52 148 251 472 518 654 53222 73 547 641 735 54101 55025 231 432 689 833 56423 85 682 702 885 57043 590 661 83 858 58193 417 551 59096 911
60045 413 635 36 620 752 61286 613 741 925 62005 17 561 959 63135 240 904 64203 438 545 49993 65008 176 280 475 919 66393 609 67053 491 694 742 969 86 68002 33 287 334 94 487 698 855 87 916 69849 955
70217 19 404 542 711 79 806 71111 481 643 72030 479 715 971 73002 419 49 83 794 929 74588 768 802 929 75533 76037 314 64 70 466 91 559 89 90 847 77225 384 428 814 96 943 78109 563 602 714 82 911 79192 368 420 740
80143 754 935 81079 134 966 82133 648 836 976 83560 84494 947 85206 23 86025 172 211 605 797 829 87171 407 45 546 613 739 88000 15 125 670 771 89143 77 592 657 822 39 917 33
90220 541 775 801 94 91202 337 573 968 92033 93314 80 482 890 957 94055 309 743 862 982 95165 289 588 689 810 89 96 98 96171 255 333 405 75 541 653 56 789 812 97084 254 823 98238 751 930 99096 181 455 64 98 758
100322 410 74 704 8 101383 564 897 102262 711 849 103296 104168 74 298 479 105181 359 740 73 106046 196 946 107286 90 380 617 97 803 108915 109162 233 771 851 955 59
110024 70 964 111236 43 54 313 477 112190 404 588 795 836 47 113150 95 266 379 521 664 872
114337 466 115622 794 843 905 116174 798 117033 61 751 118384 455 526 627 30 780 837 119341 96 593 801 65
120330 66 503 790 121051 394 533 42 701 935 122484 123010 397 481 609 60 834 124041 106 533 61 99 125672 725 849 126062 77 128 284 588 866 127016 137 91 361 436 992 128419 61 948 129135 49 261 630 721 69
130526 778 914 131075 222 420 532 704 132283 375 92 794 133032 100 49 440 556 134012 395 477 545 55 891 135020 39 275 839 136276 586 601 73 137988 138029 513 711 139066 518 971 85
140683 895 141750 142054 531 906 143232 301 46 970 144008 230 525 91 665 806 947 145050 281 315 51 527 777 146017 29 91 101 36 259 413 37 549 802 67 77 147155 378 783 148025 66 140 243 587 149204 369 592 696 747 942
150460 532 774 912 151088 626 822 991 152349 569 608 18 153036 56 404 532 627 767 154092 291 526 971 155067 471 707 30 823 932 156103 36 67 487 607 157069 81 506 674 819 98 920 158029 128 240 534 826 952 159252 682 813
160085 221 741 68 873 161273 89 650 710 969 162184 209 489 783 859 163145 588 816 164035 156 215 600 873 79 955 74 165369 560 93 166003 04 377 459 77 503 706 24 167019 108 373 602 814 168025 238 469 96 750 892 169224 67 339 421 684 961
170188 209 552 633 740 171041 101 320 688 835 172154 541 705 886 87 173045 173 600 59 772 174186 569 93 98 899 175346 558 923 176458 632 52 889 177268 660 712 80 960 178113 505 60 609 71 783 179033 272 660 875
180095 248 702 11 98 887 965 181055 305 568 182138 246 486 758 78 967 183099 138 467 184098 119 295 350 71 501 912 57 185287 361 413 695 997 186166 612 809 31 187162 250 404 595 660 852 75 89 188341 669 722 189091 231 334 489 944
190290 355 451 565 78 720 49 550 900 191237 379 601 6 998 192128 37 798 193250 194079 199 694 738

Od naszych korespondentów

GDYNIA

Powrót O. R. P. „Iskry"

(wb) Kiedy przed pięcioma miesiącami składaliśmy życzenia pomyślnych wiatrów odkotwiczonej już „Iskrze", szkolnemu żaglowcowi naszej Marynarki Wojennej, wyraziliśmy przekonanie, że z serdecznymi naszymi uczuciami łączy się całe społeczeństwo polskie. I stało się tak — przypadkiem lub siłą konieczności — że uczucia te w międzyczasie, właśnie podczas rejsu „Iskry" przekute zostały w świadomy, konkretny czyn. Oto powstał i krzepnie z dnia na dzień **Fundusz Obrony Narodowej,** wzrósł i zwiększył się poważnie Fundusz Obrony Morskiej. —

Dziwna rzecz. Zarzucają nam obcy nadmiar romantyzmu, uczuciowość, graniczącą niemal z negacją czynu, a przecież w olbrzymiej części narodu tkwi już nie tylko poczucie obowiązku i odpowiedzialności, ale roztropna, chłodna rozwaga.

Kiedy zmieszany w garstce zresztą tłumu, przeżywałem sercem uroczystość odkotwiczenia „Iskry", uroczystość notabene bardzo skromną, bez wielkich mów, owacyj i toastów, ujrzałem nagle zdziwiony, chłodny wzrok starego wilka morskiego.

— Cóż się pan tak znowu egzaltuje? Nie widzę powodów. Przecież to zwyczajny, coroczny ćwiczebny rejs „Iskry". Nic więcej.

— Być może, że w pojęciu waszym, rycerzy z pod znaku bandery wojennej, którzy posiadacie za sobą wielką tradycję walk na morzu, kwestia zahartowania i wyszkolenia dwudziestu kilku adeptów sztuki żeglarskiej nie jest ani żadnym wyczynem bohaterskim, ani specjalną zasługą. W waszym słownictwie pozbawionym wszelkiej frazeologii, jest to zwyczajny, codzienny o b o w i ą z e k.

Ale o sumiennym spełnianiu tych obowiązków wiedzieć powinno całe społeczeństwo. Dla przykładu, nauki i naśladownictwa.

Zreasumujmy wyniki tegorocznej podróży „Iskry".

Więc przede wszystkim w dziedzinie propagandy i krzewienia kultury polskiej po za granicami kraju. — Leży przed nami mnóstwo wycinków z prasy obcej: francuskiej, hiszpańskiej, portugalskiej, angielskiej. Sążniste artykuły, reportaże, komunikaty, fotografie. Jakiś „Le petit Havre" czy „Vigie" marokański, który **dotychczas Warszawę umieszczał nad brzegiem morza Białego, a Polskę kojarzył z futrami niedźwiedzi i dziewiczymi lasami, r o z p i s u j e s i ę n a r a z s z e r o k o o Krakowie, sercu Polski, o Jagiellonach, Sobieskim, Piłsudskim, o tradycji i chwale oręża polskiego, o naszych ambicjach morskich,** przysłowiowym (nawet!) porządku i wzorowej czystości polskiej. Zwiedzający okręt w Funchalu yankesi **nie mogą wyjść z podziwu, oglądając ład i stosunki panujące między przełożonymi a podwładnymi na „Iskrze"** i — na swój — iście amerykański sposób, dają wyraz z a c h w y t o w i. A po za tym wszystkim liczne przyjęcia, zebrania towarzyskie, wycieczki, w których bierze udział setki osób. To nic, że noszą one charakter reprezentacyjny. Wiemy, na podstawie doświadczeń z lat ubiegłych, że recepcje te zadzierzgają się następnie w serdeczne, przyjacielskie stosunki, czego dowodem jest liczna i rozległa korespondencja oficerów, podchorążych i załogi. Niech w tych kilku tysiącach ludzi, którzy zetknęli się z naszymi marynarzami, zatli bodaj na chwilę i s k r a sympatii do Polski, a **zdobywamy sobie odrazu olbrzymie rzesze serdecznych i oddanych nam przyjaciół.** Opinia zaś publiczna zdziałać może wiele. Wpływa przecież niekiedy na bieg i kształtowanie polityki państwa.

W dziedzinie zacieśnienia więzów między polonią zagraniczną a macierzą zanotujmy bodaj jeden tylko fakt. Oto **„Iskra" przywozi w dniu dzisiejszym u r n ę z z i e m i ą m a r o k a ń s k ą, którą kolonia polska w Marokku przekazuje na kopiec Marszałka Piłsudskiego.** I znowu okazja do **zjazdu i do skupienia wszystkich naszych wychodźców,** takich nawet, którzy zapomnieli niemal języka ojczystego, którzy ani marzą już o powrocie do kraju, dla których pojęcie uchodźtwa, związane było nieodmiennie z niewolą i ciemięstwem zaborców. I oto nagle stoją na pokładzie polskiego okrętu wojennego, słyszą szepty podziwu obcych, widzą d u m n i e powiewającą polską banderę. Ba, biorą sami udział w tych oszałamiających uroczystościach, a część tych zaszczytów spływa i na nich.

Rozprostowują się umęczone twardą pracą ciała, prężą pochylone karki, wyciągają spracowane, żylaste ręce ku białej, cudnej „Iskrze", symbolowi wolnej, umiłowanej Ojczyzny...

Gdziekolwiekbądź na szlaku swego rejsu w Havrze, Brest, Cadyz, Palma, Mallorka, Casablanca, Santa Cruz, Ponta Delgada, Gravesend, — zawinął nasz okręt szkolny, gdziekolwiek spotkał jednostki obcych, wielkich mocarstw morskich, potrafił zadzierżgnąć nić przyjaźni, zdobyć dla siebie sympatię, a szacunek i podziw dla kraju.

Podchorążowie zaś, po za praktycznym uzupełnieniem wiadomości zdobytych na lądzie, w szkole, zwiedzili sporą połać Europy, poznali obyczaje i kulturę obcych i wywieźli niewątpliwie konkluzję najważniejszą:

„Szacunek i wiarę we własne siły. Czynione bowiem przez nich porównania między wzorową organizacją i ładem, panującym w kraju, a strajkami, walkami bratobójczymi — u obcych, mogły ich tylko napawać dumą i szczerą miłością dla swoich.

Jedna, mała napozór „Iskra" r o z t l i ł a t y l e p ł o m i e n i...

Dlatego też, w dniu dzisiejszym, w chwili właśnie, kiedy zakotwicza na redzie w Gdyni, **witamy ją wraz z całym społeczeństwem serdecznie, cieszymy się z jej szczęśliwego powrotu, z dobrze spełnionego przez nią obowiązku i wraz z grupą wyczekujących krewnych, bliskich i przyjaciół, wołamy z całego serca:**

— NIECH ŻYJE MARYNARKA WOJENNA!

BYDGOSZCZ

Ks. biskup Laubitz w Bydgoszczy

W dniu wczorajszym przybył do Bydgoszczy J. E. Ks. Biskup **Laubitz** z Poznania. Arcypasterza powitano uroczyście przed plebanią parafii Najświętszego Serca Jezusowego, poczem ks. Laubitz udał się pod baldachimem do kościoła na pl. Piastowski, gdzie oczekiwał Go tłum wiernych, oraz dziatwa szkolna przybyła ze swymi wychowawcami. W uroczystości powitania uczestniczyli przedstawiciele miejscowych władz z pp. starostą powiatowym i grodzkim **Suskim,** komendantem garnizonu płk. **Skroczyńskim** i prezydentem miasta **Barciszewskim** na czele. W prezbiterium ks. biskup zajął specjalne miejsce na podwyższeniu, poczem od stóp ołtarza przemówił ks. kan. **Stepczyński.** W odpowiedzi na powitanie ks. biskup Laubitz, jako Pasterz Archidiecezji wyraził swą radość z powodu przybycia do Bydgoszczy, stanowiącej bastion wiary katolickiej i twierdzę Kościoła na ziemiach tutejszych.

W dalszym ciągu J. E. ks. biskup Laubitz dokonał aktu bierzmowania kilkuset młodzieży, zaś w godzinach popołudniowych witany był przez parafię św. Trójcy.

TORUŃ

Nauczycielstwo polskie pod sztandarem pracy dla Państwa

W dniu 23 września prezydium Zarządu Nauczycielstwa Polskiego w Toruniu przyjęte zostało na konferencji przez Dowódcę O. K. VIII gen. W. Thommée, na którego ręce złożona została rezolucja tej treści:

R E Z O L U C J A

Nauczycielstwo wszystkich typów szkół, zrzeszone w Związku Naucz. Polskiego w okręgu toruńskim na zebraniu w dniu 20-go września 1936, mając na uwadze konieczność natychmiastowej konsolidacji całego społeczeństwa pod hasłem obrony Państwa, uchwala jednomyślnie co następuje:

1. **Stwierdzamy na podstawie własnych przeżyć i doświadczeń w pracy społecznej i oświatowej, że wśród społeczeństwa polskiego pracują dziesiątki najróżnorodniejszych organizacji społecznych o najwznioślejszych celach, które jednak rozproszkowują swoje wysiłki w dziedzinie oświatowo-wychowawczej, a w szczególności w dziedzinie przysposobienia obywateli do obrony Państwa, nie dając temsamem pełnych gwarancyj w tworzeniu rezerw obrony.**
2. **Powołując się na obserwacje poczynione w pracy społeczno-oświatowej — zwracamy się z gorącym obywatelskim apelem do czynników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i obronność Państwa, by dla najwyższego dobra spowodowały w formie zależnej od ich uznania — pełną konsolidację wysiłków wszystkich społecznych organizacyj w Polsce, pod hasłem przysposobienia obywatelskiego do obrony Państwa.**

Wyrażamy pogląd, że koniecznem jest stworzenie jednej — jedynej organizacji — pod kierunkiem czynników państwowych, która objęłaby trzy grupy społeczne według wieku:

1) **młodzież szkolną,**
2) **młodzież pozaszkolną,**
3) **starszych (rezerwę i pospolite ruszenie).**

Przynależność do tej organizacji powinna być przymusowa dla wszystkich obywateli Państwa bez względu na wiek, płeć i stan.

Organizacja ta winna objąć kierunki pracy wszystkich dotychczas istniejących organizacyj i czerpać w dziedzinie budżetowej z ich dotychczasowych niewspółmiernie do wyników wydawanych funduszów.

GRUDZIĄDZ

Jesienna odprawa wodzów harcerskich Pomorza w Grudziadzu

W dniu 20 bm. odbyła się poprzedzona nabożeństwem odprawa hufcowych referentów zuchowych, starszo-harcerskich i P. W. w Grudziądzu w auli g. imnazjum im. Bolesława Chrobrego w liczbie osób 40 ze wszystkich środowisk harcerskich Pomorza.

Odprawę zagaił Komendant Chorągwi Pomorskiej Harcerzy hm. Cieplik Tadeusz, który w dłuższym swym przemówieniu zobrazował wyniki osiągnięte w pracy harcerskiej za miniony okres sprawozdawczy. Z sprawozdania tego wynikało iż Pomorska Chorągiew Harcerzy konsekwentnie dąży do realizowania swych zamierzeń w dziale wychowania prawych i dzielnych o silnych charakterach ludzi. Pracę swą opiera na wypróbowanych metodach Baden Powellowskich, z dostosowaniem do warunków życia i psychiki chłopca polskiego. Ukoronowaniem wyników pracy w minionym okresie była udaną całkowicie akcja letnia.

Przeszkolono na rozlicznych kursach z górą 100 nowych kwalifikowanych pracowników harcerskich. W obozach letnich ponadto brało udział 2.960 harcerzy co w pomnożeniu, w sumie ogólnej daje 31.000 harcerzodni spędzonych w obozie. W zamierzeniach na przyszłość wskazał Komendant Chorągwi; iż dążyć będzie się do utrzymania dotychczasowego stanu liczebnego przez równoczesne zwrócenie baczniejszej uwagi na stronę moralną w wychowaniu. Obsadzenie kierowniczych stanowisk harcerskich przez kwalifikowanych pracowników co zasadniczo daje rękojmię zachowania należytego harcerskiego kierunku wychowawczego, dążyć się będzie do tego przez systematyczne szkolenie pracowników harc. wszystkich gałęzi pracy harc. Baczniejszą uwagę zwróci się na dział Przysposobienia Wojskowego, obok istniejących kilku oddziałów harcerskich PW powstanie szereg nowych w tych miejscowościach gdzie są ku temu warunki.

Obok wspaniałych wyników osiągniętych w dziedzinie obozownictwa poszczycić się może harcerstwo pomorskie dostatecznymi wynikami w dziedzinie sportu i wychowania fizycznego, na ten dział pracy specjalnie zwraca się uwagę. realizując w całej pełni program WF., odpowiednio do drużyn harcerskich dostosowany.

W dalszej 5 godz. odprawie poszczególni referenci Komendy Chorągwi omawiali zagadnienia „trzyletniego wyścigu pracy drużyn harcerzy", spraw starszo-harcerskich zuchowych, wyszkoleniowych i różnych spraw organizacyjnych.

Odprawę tą zaszczycili swą obecnością p. ppłk. Klementowski, kierownik Okręgowego Urzędu WF i PW. zarazem przewodniczący Okręgu Pomorskiego Związku Harcerstwa Polskiego, delegat Głównej Kwatery Harcerzy hm. Dąbrowski i przewodniczący Koła Przyjaciół Harcerzy w Grudziądzu p. mjr. Piątkowski.

P. ppłk. Klementowski mówił na temat spraw Przysposobienia Wojskowego oraz apelował do zebranych do dalszej wytężonej twórczej pracy, nad wychowaniem dzielnego obywatela — żołnierza polskiego.

Odprawę cechowała powaga i zrozumienie chwili, w ożywionej dyskusji brali udział nieomal wszyscy uczestnicy odprawy dając dowód wielkiego zrozumienia i zainteresowania obchodzącemi ich sprawami harcerskiemi.

Wyniki obrad nie pozwolą na siebie zbyt długo czekać, gdyż wniosą do życia harcerskiego Pomorza nowego bodźca do dalszej ofiarnej służby Bogu i Polsce.

Pożar w Nowymdworze pod Radzynem

W poniedziałek dnia 21. bm. wybuchł w godzinach południowych, z dotychczas niewiadomych przyczyn, pożar w gospodarstwie p. Zarwalskiego w Nowymdworze. Pastwą żywiołu padła stodoła, dwie stajnie, stóg z zbożem, około 30 sztuk trzody chlewnej, oraz dużo innego żywego i martwego inwentarza.

Dzięki przybyłym na miejsce pożaru około licznym strażom pożarnym, a szczególnie dzięki nowonabytej radzyńskiej motopompie, której poświęcenie odbyło się dnia poprzedniego zdołano uratować śpichrz napełniony zbożem oraz dom mieszkalny.

Przekonał się o tem naocznie p. W. z Zielnowa, który dnia poprzedniego podczas aktu poświęcenia tego nowoczesnego sprzętu, był zdania, że jest to wydatek niepotrzebny i pozwolił sobie na publiczną niczem nie uzasadnioną krytykę ludzi za których staraniem miasto Radzyn otrzymało tak konieczny sprzęt strażacki.

Na szczęście całe obywatelstwo miasta i gminy Radzyn docenia konieczność zaopatrzenia O. S. P. w należyty sprzęt i w dalszym ciągu poprze straż pożarną w jej dążności do coraz lepszego wyposażenia i postawienia straży na należytym poziomie pogotowia ratunkowego.

Ofiary na pogorzelców

W dalszym ciągu ofiary na rzecz Wojew. Komitetu Niesienia Pomocy Ofiarom Klęski Żywiołowej nadesłali:

K. K. O. pow. Świecie z pol. Komitetu w Świeciu zł. 42,40.

Podgórz

Pilnować dzieci w parku!

W ostatnim czasie zachodzą wypadki łamania przez dzieci gałęzi drzew i krzewów w parku Marszałka Piłsudskiego.

Ostrzega się rodziców i wychowawców, by pilnowali swe dzieci, gdyż za postępowanie dzieci rodzice mogą być pociągnięci do odpowiedzialności karnej przez zarząd miasta. (K)

Silna armia — to spokój, ład i bezpieczeństwo polskich zagród

Rolniku, złóż ofiarę na „Dar Rolnictwa na FON"

RUMIA-ZAGÓRZE

Bezczelność butnego Niemca

Naumyślnie najechał furmanką na posterunkowego podczas służby

Ostatnio na ulicy w Zagórzu miał miejsce wypadek, który **zasługuje na ostre potępienie.** Niejaki Otto Herbert z Zagórza, znany Niemiec - hakatysta, czynny członek różnych „vereinów" niemieckich wracał wieczorem furmanką do domu. Mimo ciemnego wieczoru nie miał latarni przy wozie, co było wykroczeniem przeciwko przepisom porządkowym. Pełniący wówczas patrol posterunkowy wezwał Otto'a do zatrzymania wozu. Na wezwanie to Niemiec nie tylko nie zareagował, ale **w bezczelny sposób i naumyślnie najechał wozem na stróża bezpieczeństwa,** którego przewrócił na ulicy, na skutek czego najechany odniósł rany na obu rękach i głowie. Wypadek powyższy wywołał wśród tutejszych mieszkańców wielkie oburzenie. **Społeczeństwo domaga się surowego ukarania butnego Niemca.**

KALENDARZYK

Czwartek, 24. 9.: N. M. P. Okupu.
Piątek, 25. 9.: Władysława.
Sobota, 26. 9.: Cypriana, Justyny.

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY

Rano chmurno lub mglisto, na północy miejscami drobny opad. W ciągu dnia na ogół dość pogodnie i ciepło. Umiarkowane wiatry północno-zachodnie i zachodnie.

STAN WODY W WIŚLE

Poziom wody w Wiśle wynosił dn. 23 bm. o godz. 7 rano (w nawiasach stan z dnia poprzedniego): Kraków —2,87 (2,84); Zawichost +1,16 (1,18); Warszawa +1,00 (1,04); Płock +0,73 (0,78); Toruń +0,84 (0,93); Fordon +0,84 (0,94); Chełmno +0,73 (0,84); Grudziądz +0,96 (1,08); Korzeniewo +1,13 (1,25); Piekło +0,43 (0,57); Tczew +0,40 (0,52); Einlage +2,10 (2,06); Schiewenhorst +2,32 (2,26).

Temperatura wody w Wiśle 13,7 (14,3).

Na bruku bydgoskim

— **Koło Rodzicielskie przy Gimn. im. Kopernika.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 27 bm. o godz. 17 w auli gimnazjum.

— **Z Muzeum Szkolnego.** Posiedzenie Komisji Fotograficznej w dniu 25 bm. o godz. 18 w lokalu Muzeum przy ul. Warszawskiej 25.

— **Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie.** Plenarne zebranie odbędzie się we wtorek dnia 29 bm. o godz. 8,30 w Resursie Kupieckiej. Bardzo ważne sprawy.

— **Polski Biały Krzyż** przypomina członkom o walnym zgromadzeniu, które odbędzie się w sobotę, dnia 26 bm. o godz. 18 w Kasynie Oficerskim 62 pp. przy ul. Marszałka Focha. Po walnym zebraniu — wieczór towarzyski (dancing-bridge). Zaproszeń oddzielnych nie wysyła się.

— **Powiatowy Komitet WF i PW. pow. bydgoskiego.** Posiedzenie członków Komitetu odbędzie się w dn. 29 bm. (wtorek) o godz. 12,30 w salce posiedzeń Wydziału Powiatowego — gmach Starostwa, pokój 20.

— **Wielkopolskie i Pomorskie Tow. Rybackie w Bydgoszczy.** Doroczne walne zebranie członków Towarzystwa odbędzie się w dniu 26 bm. o godz. 12 w sali wykładowej Państw. Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego, pl. Weyssenhoffa 11. Na porządku dziennym bardzo ważne sprawy, m. in. wybór radcy do Wlkp. Izby Rolniczej i wybory uzupełniające do komisji rewizyjnej. W razie braku quorum odbędzie się drugie zebranie o godz. 12,15 z uchwałami prawomocnymi bez względu na ilość głosujących.

— **Walne zgromadzenie Polskiego Białego Krzyża — Koło Bydgoszcz** odbędzie się dnia 26 bm. o godz. 18 w Kasynie Oficerskim 62 pp. przy ul. Marszałka Focha.

— **Zw. Pań Domu.** W czwartek 24 bm. pierwsza herbatka towarzyska o godz. 17 w lokalu Klubu Techników, pl. Wolności 11. Sekretarjat otwarty we wtorki od 11—12 i czwartki od 16—17.

— **Zwyrodnialcy.** Nieujęci dotychczas osobnicy usiłowali onegdaj zniewolić w lesie w pobliżu Kapuścisk 27-letnią robotnicę państw. fabryki płyt klejonych przy ul. Fordońskiej, niejaką Anielę P. Napastowana zdołała obronić się przed napastnikami i zaalarmować pozostałych w tartaku robotników. Śledztwo w toku.

— **Kursy lekkiej atletyki i gier dla pań.** Miejski Ośrodek Wychowania Fizycznego w Bydgoszczy organizuje 10-godzinne kursy lekkiej atletyki i gier sportowych dla pań stowarzyszonych i niestowarzyszonych w terminie od dnia 30 bm.

Ćwiczenia na kursie lekkiej atletyki odbywać się będą w poniedziałki, środy, piątki od godz. 17 do 18,30, w niedziele od 11 do 13. Początek zajęć w środę, dnia 30 bm.

Ćwiczenia na kursie gier sportowych odbywać się będą we wtorki, czwartki, soboty od godz. 17 do 18,30 i w niedziele od godz. 10 do 11. Początek zajęć w czwartek, dnia 1 października br.

Ćwiczenia będą się odbywały na stadionie im. Marszałka Piłsudskiego. Zgłoszenia przyjmuje Miejski Ośrodek Wychowania Fizycznego, Bydgoszcz, ul. Libelta 5, tel. nr. 22-56 do dnia 30 września 1936 r. włącznie.

Od dziś chleb droższy

Z związku z podwyżką ceny mąki z dniem dzisiejszym podniesiona została **cena chleba 1½ kg do 45 groszy.** Pozostałe ceny pieczywa bez zmiany.

Przykładna kara dla awanturnika

W wyniku przeprowadzonej rozprawy karnej trybunał bydgoski Sądu Okręgowego na sesji wyjazdowej w Wyrzysku skazał na 14 miesięcy bezwzględnego więzienia 43-letniego robotnika **Jana Brukwickiego** z Białośliwia pow. wyrzyskiego za nożownictwo.

Brukwicki wszedł w stanie podchmielonym do oberży w Białośliwiu, gdzie wszczął awanturę z robotnikami **Józefem Ososiem i Józefem Mrotką.** Zaczepieni usunęli awanturnika z sali, jednak Brukwicki zaczaił się przed wyjściem z oberży i rzucił się na wychodzących z nożem w ręku. Obaj robotnicy zostali przez nożownika dość poważnie pokaleczeni.

Dzień w Bydgoszczy

Czwartek, dnia 24 września

XIII. Tydzień LOPP w Bydgoszczy

Przylot 24 samolotów na otwarcie „Tygodnia" w czwartek 24 bm.

Doroczny „Tydzień Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej" zaczyna się w czwartek 24 bm. i trwać będzie do 1 października rb.

Tegoroczny „Tydzień LOPP" w Bydgoszczy — jak to już kilkakrotnie zapowiadaliśmy — przewiduje szereg ciekawych i dotychczas w naszym mieście niewidzianych atrakcyj, na czoło których wybija się **przylot 24 samolotów LOPP biorących udział w 6 Krajowym Konkursie Lotniczym.**

Po długim, bardzo długim czasie zamarłe w ostatnich latach lotnisko bydgoskie ożywi się na nowo. Nad miastem zaszumią silniki samolotów i gwarne stado stalowych ptaków osiądzie na godzin kilkanaście na lotnisku. Atrakcyjny moment lądowania samolotów dostępny będzie dla wszystkich. W czwartek o godz. 18 wszyscy będą mogli wybrać się na bydgoskie lotnisko, gdzie samoloty lądowe będą w godz. od 14—16. Organizatorzy „Tygodnia" pragnąc udostępnić atrakcję tę jak najszerszym rzeszom naszego obywatelstwa — wystarały się o **uruchomienie specjalnych autobusów** z miasta do lotniska. W dn. 24 bm. z pl. Teatralnego wyruszą na lotnisko autobusy o godz. 15,16 i 17, a ponadto w miarę potrzeby kursować będą dalsze wozy.

Aby zapoznać Czytelników naszych z pełnym programem XIII „Tygodnia LOPP" w Bydgoszczy podajemy poniżej terminarz wszystkich imprez „Tygodnia":

Program XIII. Tygodnia LOPP

Dnia 24 września godz. 7,30 Msza św. we Farze na intencję rozwoju LOPP, 18,00 Przylot samolotów 6 Krajowego Konkursu Lotniczego; 18,30 Zbiórka członków Kół LOPP i organizacji na Rynku im. Marszałka Piłsudskiego; 19,00 Capstrzyk na Rynku im. Marszałka Piłsudskiego: a) podniesienie chorągwi na maszt, b) krótkie przemówienie okolicznościowe i powitanie uczestników 6 K. L. K. T., c) apel poległych lotników, d) przemarsz Kół LOPP i organizacyj głównemi ulicami; 20,00 Dancing w sali malinowej Pod Orłem z okazji przylotu lotników 6 K. L. K. T.

Dnia 25 września godz. 5,30 Odlot samolotów 6 K. L. K. T.; 16 Ćwiczenia oplg. na terenie miasta z udziałem lotn.; 16,30—18 Zbiórka publiczna; 20 Przedstawienie teatralne na rzecz LOPP „Matura".

Dnia 26 września godz. 16 Zbiórka drużyn odkażających przed schronem na ul. Konarskiego 5a; 16,20 Przemarsz drużyn p/gaz. gł. ulicami do Rzeźni Miejskiej; 17 Poświęcenie schronu p/gazowego w Rzeźni Miejskiej przy ul. Jagiellońskiej 51; 20 a) rozdanie nagród zawodnikom za marsz w maskach p/gazowych w Resursie Kupieckiej, b) zabawa ludowa w Resursie Kupieckiej.

Dnia 27 września godz. 9—13 Zbiórka uliczna i w lokalach na rzecz LOPP; 12 Zbiórka drużyn odkażających i wozów dekorowanych do korowodu przy ul. Konarskiego 5a; 12,30 Wyruszenie korowodu z ul. Konarskiego na Jagiellońską (dalsza trasa będzie podana 27 września); 17—18 Korowód cyklistów głównemi ulicami w maskach p/gaz.

Dnia 28 września godz. 11—14 Zbiórka w lokalach; 17—18 Korowód Motocyklistów w maskach p/gaz. głównemi ulicami.

Dnia 29 września godz. 16—17 Praca drużyn odkażających; 16—18 Koncert orkiestry wojskowej na pl. Wolności; 17—18 Zbiórka publiczna.

Dnia 30 września godz. 16—17 Praca drużyn odkażających na pl. Piastowskim; 17 Zbiórka delegatów Kół LOPP przed gmachem Lic. Rolniczego ul. Pawła z Łęczycy; 17,30 Otwarcie modelarni.

Dnia 1 października godz. 16 Zbiórka drużyn odkażających przy ul. Konarskiego 5a; 16,30 Ćwiczenia odkażania terenu w kilku punktach miasta; 18 Zbiórka drużyn na pl. Piastowskim i przemarsz na Rynek im. Marszałka Piłsudskiego. Zamknięcie „Tygodnia".

Na przedszkola dla najbiedniejszych dzieci

Lista składek otwarta przez p. Stefanicką

W dniu wczorajszym do kasy administracji naszego pisma wpłynęły dalsze ofiary na przedszkola Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet — dla najbiedniejszych dzieci. Zapoczątkowana przez p. **Marię Stefanicką** lista powiększyła się o kilka dalszych ogniw.

P. **Szerzeniewska** złożyła 5 zł, p. **Kańska** 1 zł, p. **Kretowiczówna** 1 zł, p. **Purzycka** 1 zł, p. **Bachowska** 2 zł.

Dotychczas zebrano kwotę 62 zł.

Z LISTÓW DO REDAKCJI.

Nadmiar, czy niedomiar uprzejmości?

Na łamach naszego pisma, w gawędach — poruszyliśmy ostatnio skomplikowaną sprawę **stosunku klienta do urzędnika** przy okienku urzędowym i odwrotnie: **urzędnika do petenta.** W związku z naszymi uwagami otrzymujemy opis spostrzeżeń jednego z przyjaciół naszego pisma, które — jako aktualne i pod każdym względem... bezpośrednie — poniżej zamieszczamy w całości:

Szanowny Panie Redaktorze!

Proszę uprzejmie o zamieszczenie w „Dniu" poniższych uwag na wciąż jednak aktualny temat — stosunku urzędników wobec klienteli:

Słowianie są skłonni do przesady we wszystkiem. Więc i my, Polacy, choć sami twierdzimy, że „co zanadto — to niezdrowo", a jednak pod względem wyczucia umiaru wciąż grzeszymy i to nieraz — grubo.

W jednej z tutejszych instytucyj bankowych, znanej zresztą ze swej sprawności, oraz z uprzejmości w obsługiwaniu klienteli, jeden z urzędników, wywołując interesentów z nazwiska, nie dodaje przy tym wyrazów: „pan... lub — pani..."

Jest to oczywiście — mały niedomiar.

Gorzej natomiast było w innej podobnej instytucji, gdzie, jak to słyszałem w towarzystwie, zaszedł w tych dniach następujący incydent:

Do kasy podchodzi zaaferowany i spieszący się klient, mający do wykupienia zastawione akcje. Ręce (i głowę) ma zajęte, więc niedopalonego ale zgaszonego papierosa trzyma w ustach. Razem z akcjami i resztą pieniędzy otrzymuje wcale ostrą uwagę, że „u nas się nie pali!" Zaaferowany gość odpowiada, że „też się i nie pali".

Wtedy następuje upomnienie, że „mógł by pan przynajmniej z ust wyjąć tego papierosa", no i cała prelekcja o dobrym wychowaniu...

Gość w pośpiechu odcina się i wychodzi (zapewne aby już nigdy nie powrócić do tej instytucji... wychowawczej).

Gdy o tem posłyszeli znajomi, to zaraz orzekli: „ach, to napewno było w..." — tam są „hrabowie".

Ale jeżeli tak, to uważam, że ten kasjer jest... bardzo „źle urodzonym", a jeszcze gorzej wychowanym na — urzędnika, a więc, że warto by go było postawić do raportu u Pana Premiera, a potem wysłać jeszcze na przeszkolenie do jednego z banków niemieckich, czy amerykańskich, gdzie nie tylko wolno palić, a nawet nakładać kapelusze, gdy się liczy pieniądze, ale gdzie w ogóle jest taki ruch (i taka praktyczność!), że na podobne drobnostki nikt najmniejszej uwagi nie zwraca i głowy gościom nie zawraca.

Raport u dyrektora tej instytucji nie był by skutecznym, bo pan dyrektor, podobno, też jest z... „hrabiów".

Czy to jest nadmiar, czy niedomiar i czego? Niech rozstrzygną to Czytelnicy!

Łączę wyrazy poważania **Klient.**

Od lat piętnastu rozwija bardzo ważną z punktu narodowego działalność Gdańska Macierz Szkolna, utrzymując cały szereg szkół polskich — pomóżmy jej materialnie, składając ofiary na konto P. K. O. 192319.

TELEFONY.

— **Pogotowie pożarowe 06.**
— **Pogotowie ratunkowe 26-15.**
— **Straż Pożarna 26-16.**
— **Policja Państwowa (centrala) 27-00.**
— **Zarząd Miejski (centrala) 26-00.**
— **Dorożki samochodowe 22-50 (postój: Jagiellońska) 22-51 (postój: Gdańska).**

DYŻUR APTEK.

— **Dyżur nocny aptek** do dnia 27 bm. włącznie pełnią: Apteka Centralna ul. Gdańska nr. 27, tel. 39-94 i Apteka pod Lwem, ul. Grunwaldzka 37, tel. 31-91.

Scena i kulisy

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś w czwartek i piątek odbędą się przedstawienia **„Matury",** sztuki W. Fodora z gościnnym udziałem dyr. **Nuny Młodziejowskiej - Szczurkiewiczowej,** na które wszystkie bilety sprzedane.

W nadchodzącą sobotę premiera ostatniej nowości T. Konczyńskiego **„Zburzenie Jerozolimy",** którą przygotowuje z wielkim pietyzmem reżyser Jerzy Szyndler. Kwestja żydowska jest na ustach całego świata. Konczyński w swym dziele naświetla przyczyny psychologiczne i rasowe, dlaczego Rzym nie mógł dojść do porozumienia z Żydami i dlaczego doszło do tak potwornej zagłady. Spalone miasto i świątynia, zburzone wszystko do fundamentów, milion sto tysięcy wybitych głodem i mieczem, 90.000 powleczonych do niewoli. Sztuka wprowadza za kulisy wojny i ukazuje niesłychane namiętności religijne i polityczne, które pchały obie strony: Rzymian i Żydów do nieuchronnego epilogu. Nie było w mocy ludzkiej wstrzymać katastrofy. Nad losem Judei i świątyni zawisła straszliwa przepowiednia proroka Ezechiela, o całkowitem zniszczeniu ludu żydowskiego.

W epilogu ukazuje się prorok nazarejczyk Jozue, który głosi zwycięstwo Mesyasza nad Judeą i pogańskim Rzymem. Tym potężnym łukiem historjozoficznym łączy autor dwa bieguny sztuki: przeszłość odchodzącą i przyszłość idącą...

W niedzielę po południu o godz. 16 na afiszu **„Matura"** sztuka W. Fodora, obfitująca w całą galerję typów ze świata pedagogicznego i uczniowskiego, o niezmiernie interesującej fabule i aktualnych zagadnieniach. **Ceny miejsc zniżone.** Obsada premierowa z gościnnym występem dyr. **Nuny Młodziejowskiej - Szczurkiewiczowej.**

KINA.

ADRIA: „Melodia wielkiego miasta" i liczne dodatki.

APOLLO: „Srebrna torpeda" i bogaty nadprogram.

BAŁTYK: „Miłość Tarzana", oraz nowy film z Flipem i Flapem.

KRISTAL: „Jadzia" ze Smosarską i bogaty nadprogram.

MARYSIEŃKA: „Gabinet figur woskowych" i „Dziewczę z obłoków".

REWJA: „Noc karnawałowa" i „Epizod".

Zamierzenia Tow. Popierania Budowy Publ. Szkół Powszechnych na najbliższą przyszłość

Milion dzieci nie ma miejsca w szkołach. Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych postanowiło zająć się tymi dziećmi i wybudować im szkoły. Praca ta jest oparta o plan realny, który Towarzystwo konsekwentnie wykonuje. O zbawczej roli Towarzystwa może zaświadczyć fakt, że **w ciągu dwóch lat istnienia wybudowało pomieszczenia szkolne dla 160.000 dzieci.**

Na najbliższy rok przewiduje Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych wykończenie i oddanie do użytku 355 budynków szkolnych, w tym 1.147 izb lekcyjnych, oraz rozpoczęcie budowy 604 nowych szkół, w tym 1.903 izb lekcyjnych.

W Poznańskiem i na Pomorzu zamierza Towarzystwo finansować budowę szkół w 16 miejscowościach sumą 301.000 zł oraz zakupić za 50.000 zł najniezbędniejszych pomocy naukowych dla szkół powszechnych.

Czy Towarzystwu uda się zrealizować ten plan? Zależeć to będzie od społeczeństwa! Niech ci, którzy dotychczas nie są członkami, zapiszą się do szeregów Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych. Obniżenie składki członkowskiej do 2 zł rocznie umożliwia to każdemu. Zapisy na członków przyjmują kancelarie poszczególnych szkół.

Popierać wysiłki Towarzystwa powinien każdy obywatel. Zaczynamy nowy rok szkolny. Rodzice zakupują podręczniki dla swych dzieci. **Należy skontrolować, czy są one zaopatrzone w znaczki Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.** Używajmy też znaczków Towarzystwa do korespondencji! Nalepiajmy je na odwrocie kopert tak, jak nalepiamy tam inne znaczki reklamowe i propagandowe!

Notowania bydgoskiej Rzeźni Miejskiej

Bydgoska Rzeźnia Miejska notowała w dn. 22 bm. następ. ceny w hurcie **á 1 kg.:**

Świnie: I klasy 1,24—1,26; II klasy 1,18—1,26; III klasy 1.10 — 1,14.

Bydło: I klasy 1,06—1,10; II klasy 0,96 — 1,00; III klasy 0,76—0,80.

Cielęta: I klasy 1,34—1,38; II klasy 1,16—1.16; III klasy 0,92—0,96.

Giełdy

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ
z dnia 23 września 1936 r.

Dewizy

Belgja 89,60—89,78—89,42; Berlin 212,78—211,94; Gdańsk 100,20—99,80; Amsterdam 359,30—360,02—358,58; Kopenhaga 120,05—120,34—119,76; Londyn 26,90—26,97—26,83; Nowy Jork czeki 5,307/8—5,321/8—5,293/8; Nowy Jork kabel 5,30—5,32¼—5,29¾; Oslo 135,53—134,87; Paryż 34,94—35,01—34,87; Praga 21,94—21,98—21,90; Sztokholm 138,65—138,98—138,32; Zurych 172,80—173,14—172,46; Wiedeń 99,20—98,80; Medjolan 42,00—41,80; Helsinki 11,88—11,82; Montreal 5,31—5,28½.

Tendencja: przeważnie słaba.

Waluty

Belgi belg. 89,78—89,35; dolary amer. 5,31½—5,28½; dolary kanad. 5,30½—5,27½; floreny holend. 360,02—358,30; franki franc. 35,01—34,85; franki szwajc. 173,14—172,30; funty ang. 26,97—26,81; guldeny gd. 100,20—99,80; korony czeskie 20,00—19,50; korony duńskie 120,34—119,50; korony norweskie 135,53—134,55; korony szwedzkie 138,98—138,00; liry włoskie 36,50—34,50; marki fińskie 11,88—11,50; marki niem. 138,00—133,00; szylingi austrj. 99,00—98,00; marki niem. srebrne 149,00—144,00.

Akcje

Bank Polski 100,00—100,50; Lilpop 12,75—12,50; Mirkow bez kuponu za 1935.

Tendencja: słabsza.

Papiery wartościowe

3 proc. poż. inwestycyjna serje I em. 75,00, II em. 61,50; 5 proc. poż. kolejowa 51,50; 6 proc. poż. dolarowa 62,50; 4 proc. poż. premj. dolarowa 45,40—45,00 7 proc. poż. stabilizacyjna 53,25—53,25 (ost. drobne); 4 i pół proc. P. Z. K. 41,63 serja „k1"; 4 i pół proc. ziemskie 44,50; 4 i pół proc. Warszawy 51,75; 5 proc. Warszawy nowe 52,75—52,50—53,00, stare 53,50 do 54,00; 5 proc. Częstochowy nowe 44,50; 5 proc. Łodzi nowe 47,00; 5 i pół proc. obl. Warszawy 7 em. 48,50; 6 proc. obl. Warszawy 8 i 9 em. 52,00.

Tendencja dla pożyczek i listów słabsza.

BYDGOSKA GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA
z dnia 23 września 1936 r.

Żyto 50 ton 16,75—16,75—17; pszenica standart. 23—23,50; jęczmień: browarowy 21,00—22,00; 661—667 g/l 18,50—19; 643—649 g/l 18,25—18,50; 620,5—626,5 g/l 17,50—17,75; owies zadeszczony 14,50—15,25; mąka żytnia: gat. I 0—30 proc. wł. w. 26—26,50; gat. I 0—65 proc. wł. w. 25—25,50; gat. II 50—65 proc. wł. w. 20—20,75; razowa 19,75—20,50; poślednia ponad 95 proc. wł. w. 18,75—19,75; mąka pszenna: gat. I wyciągowa 0—20 proc. wł. w. 38—39,50; gat. IA 0—45 proc. wł. w. 37—37,50; gat. IB 0—55 proc. wł. w. 36,25—36,75; gat. IC 0—60 proc. wł. w. 35,50—36; gat. ID 0—65 proc. wł. w. 34,75—35,25; gat. IIA 20—55 proc. wł. w. 31,50—32,50; gat. IIB 20—65 proc. wł. w. 31—32; gat. IIC 45—55 proc. wł. w. 30—31; gat. IID 45—65 proc. wł. w. 29,25—30,25; gat. IIE 55—60 proc. wł. w. 28—29; gat. IIF 55—65 proc. wł. w. 25—25,50; gat. IIG 60—65 proc. wł. w. 24—24,50; razowa 0—95 proc. wł. w. 27—27,50; otręby żytnie wymiał stand. 10,50—11; otręby pszenne: miałkie 10,75—11,25; średnie stand. 10,25—10,75; grube stand. 11,25—11,75; otręby jęczmienne 11,75—12,75; rzepak zimowy bez worka 36—38; rzepik zimowy bez worka 34—36; mak niebieski 57—60; gorczyca 31—33; siemię lniane 35—37; peluszka 19—20; wyka 17—18; groch: polny 18—19; Wiktoria 20—23; Folgera 22—24; ziemniaki fabr. franko fabryka za kg% 0,14,5 płatki ziemniaczane 14,50—15,25; makuch lniany 18,50—19; rzepakowy 14,50—15; słonecznikowy 42/44 proc. 17,50—18,50; słoma żytnia prasowana 2,50—2,75; siano nadnoteckie luzem 5,50—6.

Ogólne usposobienie: stałe.

Ogólny obrót: 2790 ton.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA
z dnia 23 września 1936 r.

Ceny orjentacyjne: otręby jęczmienne 11,75—13; siemię lniane 37—40, słomy i siana wszystkie gatunki o 15 groszy wyżej; reszta bez zmiany. Ogólne usposobienie stałe. Obroty: żyta 735,5, pszenicy 442,5, jęczmienia 685, owsa 55.

Programy radiowe

Czwartek, 24 września

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.30 Pieśń — Gimnastyka. 6.50 Muzyka (płyty). 7.20 Dziennik poranny. 7.30 Programy lokalne. 8.00 Audycja dla szkół. 11.30 Poranek muzyczny dla młodzieży szkół powszechnych. Wykonawcy: Łódzka Orkiestra Salonowa Teodora Rydera, Halina Sawicka - Wyszkowska (śpiew). „Motywy jesienne w muzyce i śpiewie" — pogadanka przed koncertem — wygłosi prof. Feliks Halpern. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Programy lokalne. 12.13 Dziennik południowy. 12.23 Koncert w wykonaniu Zespołu Józefa Stena. 13.10 Chwilka gospodarstwa domowego. 15.30 Wiadomości gospodarcze. 15,45 „O tem jak polowałem na zdechłego krokodyla" — opowiadanie Wacława Korabiewicza dla dzieci (z Wilna). 16.00 Koncert popularny z Ciechocinka w wykonaniu Orkiestry Filharmonii Warszawskiej (przez Toruń). 16.45 „Wrażenia z armii francuskiej" — pułk. Adam Rudnicki. 17.00 Koncert w wykonaniu Zespołu Pawła Rynasa. 18.0 „Dlaczego wysiłek społeczny często się marnuje" — felieton Haliny Mamelokowej (z Katowic). 18.10 Programy lokalne. 19.00 Pogadanka aktualna. 19.10 Powszechny Teatr Wyobraźni: „Seans z ekierką" (w salonie starej Warszawy) — obrazek obyczajowy w opracowaniu Romana Zrębowicza. 19.40 „Mało znane balety" — odegra orkiestra kameralna pod dyr. Adama Hermana (z Krakowa). 20.30 „Skrzynka techniczna" — redaktor Wacław Frenkiel. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Pogadanka aktualna. 21.00 „Missa pro pace" — Feliksa Nowowiejskiego w wykonaniu chóru i organów pod dyr. kompozytora (Transmisja z Auli Uniwersytetu Poznańskiego). 22.00 „Sport w Krakowie" — pogadanka (z Krakowa). 22.10 Programy lokalne. 23.00—24.00 Program lokalny dla Warszawy.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

7.30 Program na dzisiaj. 7.35 Parę informacyj. 7.40—8.00 Muzyka poranna (płyty). 12.03—12.13 Wina owocowe — pogadanka rolnicza — wygłosi inż. Jan Fidler. 14.30 Orkiestry i soliści (płyty). 15.30—15.45 Wiadomości gospodarcze z Warszawy 18.10 Jak spędzić święto? — pog. krajozn. w opracowaniu Bolesława Polkowskiego. 18.20 Muzyka fortepianowa (płyty). 18.35 Życie kulturalne Pomorza. 18.40—19.00 Koncert reklamowy. 22.10 Lokalne wiadomości sportowe. 22.15—23.00 Tańce i piosenki (płyty).

ZAGRANICA

17.05 Leningrad. Utwory Moniuszki, Szymanowskiego i Moszkowskiego. 17.25 Wiedeń. Pieśni Brahmsa. 20.00 Anglia (Nat. Progr.). Koncert symfoniczny z Queens - Hallu z udziałem Medtnera (fort.). 20.10 Monachium. Symfonia fantastyczna Berlioza. 20.50 Kolonia. „Abu Hassan" — opera Webera.

GDAŃSK
Polecamy następujące firmy:

ARTYKUŁY SZEWSKIE wkładki dla płaskich stóp i narzędzia HURTOWNIE 228 Gd DETALICZNIE **CARL FUHRMANN,** II. Damm nr. 6. telef. 25310.

BERTHOLD WEIDEMANN G. m. b. H. — Hundegasse 99. Tel. 22138. Lampy, żyrandole, abażury z kartonu i celonu lampki własn. wyrobu w wielkim wyborze. Materjały instalacyjne, sanitarne i elektryczne. Aparaty radjowe. 6188gd

DYWANY, firany i materjały meblowe 2108 Magazyn specjalny Langgasse 20/21 tel. 24223 **AUGUST MOMBER G.m.b.H.** FILJA: Kohlengasse 9, tel. 26861

FUTRA PINKUS zawsze zaopatrzone w najnowsze *modele.* Ułatwiamy spłatę. 6388 **Kohlengasse 6.** Telefon 22911.

GARDEROBA Ubrania męskie — palta i płaszcze damskie. **WIEN-BERLIN, BEKLEIDUNG G.m.b.H.** 2105 Breitgasse 108

KAPELUSZE DAMSKIE *zgrabne nowości jesienne 3.90 5.90 7.50 i t. d.* **AUGUST HOFFMANN** jedynie Heil. Geistg. 26/27

OBUWIE damskie, męskie i dziecięce **Schuhhof** G.m.b.H. Gr. Wollwebergasse 14 **Wielant** Häkergasse 28, Oliva Am Markt 18 Sopoty Seestr. 1, 891Gd

PERFUMERJA LAUTER, Langgasse 85 przy bramie ul. Długiej tel. 26571 2109

PREZENTY kryształy ołowiane własna szlifiernia. 1630 **Fr. Sommer** Gr. Wollwebergasse 5, tel. 276 97.

Skład żelaza - narzędzia Magazyn statków kuchennych, szkła i porcelany 878 Gd SKŁAD FABRYCZNY: POLDI-STÄHLE **E. & R. LEIBRANDT** Milchkannengasse narożnik Hopfengasse Towary żelazne — stalowe — metalowe. 6189

Dnia 30 września 1936 r. o godz. 9,00 odbędzie się w Starogardzie na targowicy przy ul. Kościuszki publiczna licytacja około 36 koni wybrakowanych w 2 p. Szwoleżerów Rokitniańskich.

Komendant Garnizonu:
(—) Radecki-Mikulicz Witold, ppłk. dypl.

Zl. 807-9) (6371

Urząd Skarbowy w Toruniu podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 25 września 1936 r. o godz. 10-tej odbędzie się w składnicy Urzędu przy ul. Piekary 4 sprzedaż licytacyjna **4.300 kg stali angielskiej w prętach.**

Za Naczelnika Urzędu:
(—) Karczewski, Kier. Dz. Egzek.

Zl. 808-9) (6370

Km. II. 3428/34. (6365

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru II. Michał Dobrzański, mający kancelarję w Grudziądzu, ul. Piłsudskiego nr. 72, na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 24 października 1936 r. o godz. 10, w Grudziądzu odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużnika rolnika Stanisława Wojtaka zam. w Kol. Polczy, nieruchomości wiejskich położonych w Wiewiórkach pow. Grudziądz, składających się z domu mieszkalnego, stajni i roli o łączn. obszarze 8.56.60 ha. Nieruchomości mają urządzone księgi hipoteczne w Sądzie Grodzkim w Grudziądzu, oznaczenie hipoteczne, Wiewiórki karta 100 i 101.

Nieruchomości oszacowane zostały na sumę 7.755 zł, cena zaś wywołania wynosi 5.816,25 zł.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmę w wysokości 775,50 zł.

Szczegółowe warunki licytacji wykazane są w obwieszczeniu wywieszonem w Gminie gromady Wiewiórki, na tablicy sądowej i na nieruchomości samej. O informacje z akt zgłosić się należy w tut. Sądzie Grodzkim pokój nr. 20.

(—) Michał Dobrzański,
Komornik Sądu Grodzkiego rew. II w Grudziądzu.

Numer akt: 1541/36. (6387

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni III. rewiru Stefan Pyttel, mający kancelarję w Gdyni ul. Piotra Wysockiego 13, na podstawie art. 510, 547 i 670 kod. handl. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 25 września 1936 r. o godz. 11-tej w Gdyni ul. Polska, magazyny „Panterei" odbędzie się licytacja ruchomości, należących do Hermana Zysermana w Warszawie, składających się z około 260 tonn antracytu. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Gdynia, dnia 21 września 1936 r.

(—) St. Pyttel, komornik.

WYKWINTNY SALON FRYZJERSKI DLA PAŃ I PANÓW 2107 **PETER Korbasiewicz,** Kohlenmarkt 12, telef. 21626

ZELÓWKI GOLIATOWE Poczwórnej wytrzymałości — Chemicz. farbiarnia Zakład wulkanizacyjny obuwia gumowego. 369 Warsztat obuwia na miarę i reparacyjny. **Müllers Goliath-Schlerel** właśc. W. Muzyk II. Damm 17. tel. 22989

BIURO POŚREDNICZO - HANDLOWE WIKTORIA w Gdyni ul. Świętojańska 24a, tel. 3274

załatwia solidnie i korzystnie wszelkie transakcje kupna-sprzedaży domów, will, parcel, oraz dzierżawy lokali, mieszkań, pokoji meblowanych etc.

Duży wybór objektów w Gdyni i na całym wybrzeżu korzystnie do nabycia.

Na odpowiedź prosimy dołączyć znaczek pocztowy. 6028M

II. E. 86/33. (6369

OGŁOSZENIE.

W sprawie upadłości nad majątkiem firmy Przemysł Drzewny Hermann Schütt w Czersku podaje się do wiadomości, że dnia **14 października 1936 r.** o godz. 10-tej przed południem odbędzie się ogólne zebranie wierzycieli konkursowych w Sądzie Grodzkim pokój nr. 12.

Porządek zebrania:

1) odebranie od zarządcy przymusowego sprawozdania z jego działalności za czas od objęcia zarządu oraz odebranie sprawozdania od powiernika wierzycieli,

2) powzięcie uchwał w przedmiocie likwidacji postępowania.

Czersk, dnia 21 września 1936 r.

Zl. 811-9) **Sąd Grodzki.**

Zakład optyczny Oskar Meyer właśc. Jasieńska i Zeller zał. 1899 Bydgoszcz, ul. Gdańska nr. 21. tel. 13,89 *Sumienne wykonanie wszystkich okularów* Fachowa i rzetelna obsługa. 5684

RUDOLPH MISCHKE Gdańsk, właśc. Otto Dubke, Langgasse 5 Wyroby żelazne, artykuły gospodarcze, narzędzia ogrodowe. 6019

Najsłynniejszy jasnowidz WOMOUTH daje jasne odpowiedzi we wszelkich zawikłanych kwestjach życiowych. Daje możność zdobycia miłości pożądanej osoby. Przepowiada przeszłość i przyszłość, opracowuje horoskopy i analizy grafologiczne na podstawie daty urodzenia i próby pisma. Zestawia szczęśliwe numera losów. Nie zwlekaj, pisz jeszcze dziś, podając dokładny swój adres, datę urodzenia, stan, imię i nazwisko. Na koszty porto i kancelaryjne załącz zł 1.— znaczkami pocztowemi. **Kraków, Lubicz 22, m. 2.** 5148

„Autosalon" WŁ. SERWA ul. Świętojańska 94 GDYNIA

Samochody motocykle części akcesorja

Nadeszły najnowsze modele samochodów osobowych: „HILLMAN" „HANOMAG" „WOLSELEY" „D. K. W."

Ceny od zł 5400

Prosimy odwiedzić nasz salon wystawowy. 5909

Ogłaszanie się w naszym dzienniku opłaca się stokrotnie!

GRUDZIĄDZ

Kucharka młoda i dzielna, potrzebna do kuchni hotelowej. Zgłoszenia do Adm. „Dnia Grudziądzkiego Ilustr." pod nr. 6343, Grudziądz.

Przedzierżawia się plac przy ulicy Abrahama na składnicę węgla lub t. p. Oferty załatwia Hendler — Grudziądz, Sobieskiego 15. 6366G

KWIT ABONAMENTOWY.

Do

Urzędu Pocztowego w _____

Zamawiam niniejszem abonament *) na „DZIEŃ POMORZA", „GAZETA MORSKA ILUSTROWANA", „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY", „DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY", „DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY", **na IV. kwartał 1936 r.** i proszę należność **zł. 7.20** pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____ Poczta _____

KWIT POCZTOWY

Odbiór kwoty **zł. 7.20** tytułem prenumeraty *) „DZIEŃ POMORZA", „GAZETA MORSKA ILUSTROWANA", „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY", „DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY", „DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY", **za IV. kwartał 1936 r.** potwierdzam.

_____ dnia _____

*) Niestosowne przekreślić

KWIT ABONAMENTOWY.

Do

Urzędu Pocztowego w _____

Zamawiam niniejszem abonament*) na „DZIEŃ POMORZA", „GAZETA MORSKA ILUSTROWANA", „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY", „DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY", „DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY", **na m. październik 1936 r.** i proszę należność **zł. 2.40** pobrać przez listowego

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____ Poczta _____

KWIT POCZTOWY

Odbiór kwoty **zł. 2.40** tytułem prenumeraty *) „DZIEŃ POMORZA", „GAZETA MORSKA ILUSTROWANA", „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY" „DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY", „DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY", **za m. październik 1936 r.** potwierdzam.

_____ dnia _____

*) Niestosowne przekreślić

DROBNE OGŁOSZENIA

TORUŃ

Manicure
Mycie głowy
Farbowanie brwi i rzęs
po cenach zniżonych poleca
B. Słupski
Bydgoska 58 róg Klonowicza

Kantorowicz
Prima flaczki.
6197

SPRZEDAŻ

TAPETY
Franaszka
w najnowszych deseniach
DROGERJA „UNIVERSAL"
Toruń, Szeroka 17. 5652C

Okazyjnie
sprzedam kredens, kanapę, stoły i t. p. Wiadomość Toruń, ul. Bydgoska 94 m. 2 od godz. 12 do 16-tej. (6161Ck

Dom
z dochodem 16.800 zł rocznie, 2 składy, zajazd, sprzedam za cenę 120.000 zł, wpłata 75.000 zł, reszta długoletnia hipoteka. Oferty do „Dnia Pomorza". Znaczek na odpowiedź. (6080

Dom
nowowybudowany na przedm. z ogrodem, wolny 15 lat od podatku. Dochód roczny 4.500 zł na czysto. Wszelkie wygody. Cena 45.000 zł, wpłata 35.000 zł, reszta amortyzacja na 20 lat. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom." (6110Ck

Przybory do centr. ogrzewania
Okucia do piecy i budowli
Materiały wodociągowe
Metale 6368 Ck
Pompy
Narzędzia
Tlen-Karbid
poleca
Z. Stamm, Toruń
Kopernika 45 Tel. 2610

Dom
z dochodem rocznym 6.600 zł, 4-piętrowy, dobra budowa, 3 składy. Cena 56.000 zł, dług 4.000 zł. Wpłata od umowy. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom." (6106Ck

Tapczany
z skrytką do pościeli, solidne wyścielanie, najrozmaitsze fasony, wielki wybór. **Bracia Tews,** Toruń, Mostowa 30. 6358Ck

Modry kamień
do zboża, Formalinę, Ziarnik, poleca najtaniej. Drogerja **Gałdyński,** Toruń, Szeroka 9. 5407C

Krzesła, stoły
fotele, stojaki do garderoby, przedpokoje. Tylko solidny towar, niskie ceny. **Bracia Tews,** Toruń, Mostowa 30. 6359Ck

Dom
dochodowy na Bydgoskiem z ogrodem i garażem, dobry punkt. Dochód roczny 3.438 zł. Mieszkanie 1×4 pokoj., 2×3 pokoj., 4×2 pokoj., 1 duży pokój i duża kuchnia. Dochód na czysto 2.243 zł, dług 2.035 zł. Cena z długiem 26.000 zł. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom.". (6114Ck

Dom
nowy ze składami na Bydgoskiem, 3 piętr., 8 mieszkań 4, 3 i 2 pokoj. z wygodami. Roczny dochód 6.500 zł na czysto. Dług 15.000 zł, amortyzacja na 35 lat. Cena razem z długiem 65.000 zł, wpłata od umowy. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom." (6108Ck

Dywany
krajowe, wzory tradycyjne i nowoczesne, największy wybór w składach toruńskich, poleca firma Bracia Tews, Toruń, Mostowa 30. 6360Ck

Willa
3-mieszkaniowa na Bydgoskiem, 2×5 pokoj. mieszkanie z wszelkiemi wygodami. Słoneczne, ładny ogród, blisko miasta. Dług 10.000 zł b. gospodarza, amortyzacja. Cena 30.000 zł, razem z długiem. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza" (6116Ck

Dom
dochodowy 2.480 zł rocznie na przedm. Torunia z dużym owocowym ogrodem i ze składem, wjazdem w podwórze, gospodarczy budynek. Cena 13.000 zł, wpłata 9.500 zł, reszta 3 lata. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom.". (6112Ck

Dom
na Bydgoskiem, masyw., 4 piętra, 2 składy. Dochód roczny 8.600 zł. Cena 53.000 zł., dług 15.000 zł, odchodzi od ceny kupna. Dobra budowa. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pom." (6109Ck

Wszyscy wiedzą, że
MEBLE
wszelkiego rodzaju najtaniej kupujesz w firmie
B. Włudarczak
Toruń, Prosta 5. 3862 C

Dom
z dwoma mieszkaniami po 2 pokoje kuchnia, gospodarczy budynek, ładny ogród, dobre położenie, bez długu. Cena 13.000 zł. Oferty do „Dnia Pom." ze znaczkiem. (6115Ck

MYSLIWY
ZAOPATRUJE SIĘ
w Pomorskiej Spółce Myśliwskiej
tel. 15-77 Toruń, Łazienna 32
5734Ck

Dom
dochodowy, około 25 lat stary, 4 piętra, 2 składy, dobra budowa. Dochód roczny 8.000 zł. Cena 63.000 zł, wpłata 25.000 zł. Mieszkanie z wszelkiemi wygodami. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza". (6113Ck

Dom
nowy, 4 piętra ze składami i ogrodem, wolny 15 lat od podatku. Roczny dochód 5.580 zł, dług 8.000 zł, amortyzacja. Cena razem z długiem 52.000 zł. Mieszkanie 4-ro pokojowe z wszelkiemi wygodami. Oferty ze znaczkiem do „Dnia Pomorza". (6107Ck

Samochód
sportowy mały lekki okazyjnie do sprzedania. Toruń, Podmurna 74. (6367Ck

Rowery
po cenach zniżonych na dogodnych warunkach częściowo za pożyczkę państwową, poleca „Elektra". Toruń, ul. Chełmińska 4 telefon 1526. 5964 CK

Mieszkania
3 i 4-pokojowe z wszelkiemi wygodami do wynajęcia. Toruń, Mickiewicza 5, u dozorcy. 6310Ck

Mieszkanie
2 pokoje z kuchnią na parterze na Bydgoskiem do wynajęcia. Wiadomość w filji „Dnia Pomorza" Szeroka 42 I. p. (6381Ck

4-pojokowe
mieszkanie od 1 października do wydzierżawienia. Wiad.: Paul Borkowski, Most Pauliński 2. (6372Ck

POKOJE WOLNE

Pokoje
umeblowane z utrzymaniem do wynajęcia — tamże obiady tanie, smaczne i zdrowe. Toruń, Kopernika 9 m. 6. (6172Ck

Pokój
umeblowany słoneczny. Toruń, ul. Średnia nr. 2 Kwietniakówna. (5699C

Giełda pracy

POSADY WOLNE

Kucharki
rutynowane ze świadectwami poszukiwane. — Adres wskaże Filia „Dnia Pomorza", Toruń. ul. Szeroka 42 I ptr. 6256

Huta szkła
poszukuje 1 majstra do kieliszków i 2 pomocników, 2 majstrów do szklanek, szkieł do lamp i aptek oraz 4 pomocników. Siły wykwalifikowane zechcą oferty złożyć do Filji „Dnia Pomorza" pod F. P. (6373Ck

Technik
konstruktor fortepianów i pianin z przynajmniej 10-letnią praktyką w przodujących przedsiębiorstwach tej branży zagranicą, może się zgłosić. Prace na wyjazd. Oferty proszę składać do Filji „Dnia Pomorza" Toruń. (6374Ck

Pilnikarz
szuka odpowiedniego miejsca. Łaskawe zgłoszenia do Filji „Dnia Pomorza". (6380Ck

Krawiec
z długoletnią praktyką szuka pracy względnie przyjmie pracę w domu. Łask. zgłoszenie przyjmuje Filja Adm. „Dnia Pomorza". (6379Ck

Modelarz
na drzewo i metal — pierwszorzędne świadectwa, prosi o pracę. Zgłoszenia łaskawych pracodawców przyjmuje Filja „Dnia Pomorza". (6378Ck

Palacz
egzaminowany z dobrymi świadectwami poszukuje pracy. Łask. zgłoszenia kierować do Filji „Dnia Pomorza". (6377Ck

Osoba
inteligentna obejmie zarząd pensjonatu, kasyna i t. p., pracowała w tym zawodzie zagranicą. Referencje pierwszorzędne. Oferty do filji Adm. „Dnia Pomorza" Toruń, Szeroka 42. 5884Ck

Szczotkarz
wszechstronnie wykwalifikowany, kawaler — szuka zajęcia. Łaskawe oferty kierować do „Dnia Pomorza" pod „Szczotkarz". (6208Ck

Zegarmistrz
wszechstronnie w swoim zawodzie wykwalifikowany, szuka posady na miejscu wzgl. na wyjazd. Łaskawe zgł. proszę kierować pod „Zegarmistrz" do „Dnia Pomorza". (6209Ck

Maszynistka
ze znajomością buchalterji. Posiada znajomość ęzyka niemieckiego.
Oferty do filji Admin. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5844

Szofer
mechanik, z prawem jazdy na wszelk. rodzaju pojazdach mechanicznych. Żonaty. Oferty do filji Adm. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5842

Nauczycielki
znajdą zatrudnienie od zaraz. Adres wskaże „Dzień Pomorza" Filia Toruń, ul. Szeroka 42, I ptr. 6257

Inżynier-specjalista
przy budowie maszyn papierniczych z przynajmniej 10-letnią praktyką znajdzie odpowiednie zajęcie. Oferty z odpisami świadectw kierować do Filji „Dnia Pomorza". (6375Ck

3 tokarzy i 2 blacharzy
poszukuje wytwórnia części lotniczych. Reflektuje się tylko na siły pierwszorzędne. Oferty nadsyłać do Filji „Dnia Pomorza". (6376Ck

POSAD POSZUKUJĄ

Technik
budowlany z ukończonem Technicum budowlanem w Warszawie. Znajomość języków: niemiecki, francuski, hiszpański i rosyjski.
Oferty do filji Admin. „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42. (5843

GDYNIA

Pensjonat „Słowicza"
Gdynia, Tetmajera 24, blisko Komisarjatu Rządu i przystanku autobusowego, telefon 30-06, poleca bardzo czyste, słoneczne, wygodnie umeblowane pokoje od 35 zł. miesięcznie. Może być z utrzymaniem. (5919Mk

Wytwórnia MEBLI STEFAN GABAŁA
Gdynia, ul. Świętojańska 73. Sypialki, jadalki, gabinety męskie, kuchnie oraz wszelkie meble wyściełane własnego wyrobu. Ceny przystępne. Wykonanie solidne. Proszę zwrócić uwagę na nr. domu. 5616M

Parcela
budowlana **w Dębkach nad Bałtykiem (pełnym morzem) 874 m. kw. przecudne położenie** przy lesie i wydmach około 20 metrów do plaży za 1500 zł na sprzedaż. Zgłoszenia do „Gazety Morskiej Ilustr." w Gdyni pod „Parcela". 6351Mk

Tanie źródło
pierza i puchu. Gdynia, Ant. Abrahama 29. 6350Mk

Auto
ciężarowe Chevroletka czwórka tanio do sprzedania. Rekowo, poczta Polchowo, parcela Ogrodnika. 6314Mk

Skład kolonialny
sprzedam bardzo tanio. Gdynia 3, ul. Oksywska 46. 6317Mk

Hurtownię spożywczą
dobrze rentującą sprzedam względnie przyjmę wspólnika. Objęcie ca. 5000 zł. Oferty do Gazety Morskiej Ilustr. Gdynia pod „1030". (6386Mk

Potrzebna
służąca od zaraz. Zgł. Brange Szczerbięcin lub w Tczewie w środy i soboty na targu. (6382Tk

Mam
na sprzedaż używany lecz dobrze utrzymany Hektograf nr. 3 (pomnażacz pisma). Dłużewski, Godziszewo, pow. Tczew. (6383

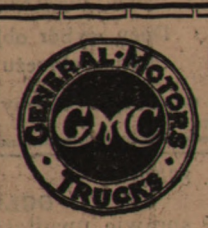

CIĘŻARÓWKI i AUTOBUSY GMC
O WYTRZYMAŁYCH PODWOZIACH
I POTĘŻNYCH SILNIKACH
NAJODPOWIEDNIEJSZE NA NASZE DROGI
GM
GENERAL MOTORS
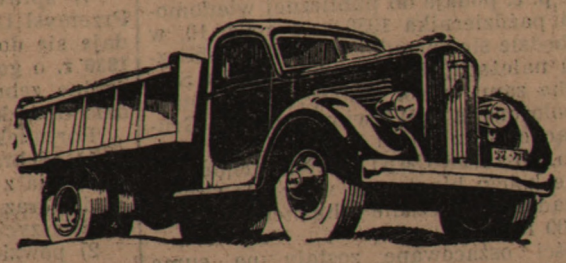
1936
JEN. REPR. J. WŁODAWSKI, WARSZAWA, SENATORSKA 32, TEL. 2-68-61

KUPNO

Złoto
i **srebro** stare kupuje po cenach najwyższych
Cz. Lipczyński
Toruń, Król. Jadwigi 18. tel. 25-10 6255Ck

MIESZKANIA WOLNE

Mieszkanie
3 pokojowe z kuchnią na I piętrze do wynajęcia od 1. X. Wiadomość w filji „Dnia Pomorza". (6087

Mieszkanie
4-pokojowe na I piętrze z dwoma balkonami od 1 października wynajmę. Adres wskaże filja „Dnia Pomorza" Toruń, ul. Szeroka 42 I piętro. (6193Ck

Mieszkanie
5-pokojowe na IV piętrze do wynajęcia Wiadomość w „Dniu Pomorza". 6297C

3-pokojowe
mieszkanie komfortowe do wynajęcia. Wiadomość u dozorcy, Toruń, Mickiewicza 36. 6298C

DZIERŻAWY

Skład
z mieszkaniem 2 pok. z kuchnią wynajmę. Adres wskaże filja „Dnia Pomorza", Toruń, Szeroka 42, I. ptr. 6194Ck

Skład
i pokój z kuchnią, Mickiewicza 80, nadający się dla wszystkich branż do wynajęcia od 1. X. 1936 r. Zgłosz. Chróścicki, Toruń, Batorego 7. Telefon 10-03. 5773Ck

LEKCJE

Udzielam
tanio korepetycyj i
lekcyj
francuskiego, niemieckiego angielskiego i gry na fortepianie. Adamska, Toruń Sukiennicza 4. 4531C

Nauczycielka
(Francuzka) udziela lekcyj, korepetycji. Ceny przystępne. Toruń, Warszawska 20. Tel. 12-62. Ck 6000

W drodze na week-end.
— Państwo wyprowadzają się? Nic o tem nie wiedziałem...

OGŁOSZENIA:
wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej . . . . . 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . . 1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie . . . . . 0.80 zł
w tekście na dalszych stronach . . . . . 0.50 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:
W ekspedycji miejscowych agencyj . . . . . 2.00 zł
Z odnoszeniem do domu . . . . . 2.20 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu . . . . . 2.40 zł
Pod opaską . . . . . 4,50 zł
W Gdańsku przez pocztę . 2.32 gd; przez gońca . . 2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost . 1.75 gd
Zagranicą . . . . . 4.00 zł
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
Wacław Wytyk, Toruń, ul. Mickiewicza 11.

UWAGI:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12. — redaktor odpowiedz. na Gdynię: Wiktor Mielnikow, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Paged'u". — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Wacław Gańera, Grudziądz, Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: Leon Formański, Tczew, Kościuszki nr. 1.
Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf" z odpow. udziałami w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja. Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.